A°. 1863. N°. 41. Zaturdag 23 Mei. Twaalfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia*	ƒ 12,50.
„ *Java*	„ 15,—.
„ de *Buitenbezittingen*	„ 15,—.
„ *Nederland*	„ 22,50.

De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; Agenten: te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, DE ROY & Co.; te *Pasoeroean*, WELJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN VOORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden . . . . ƒ 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behoort een **BIJVOEGSEL.**

Sluiting der Mail,
op Zondag den 31sten Mei.
De Fransche Mail
sluit op Vrijdag den 29sten Mei.

Vendutiën.

Dingsdag 26 Mei
Voor de Weeskamer.
en
Voor het kommissiehuis van van Riet en Wijnveld.

Woensdag 27 Mei
Voor het woonhuis van Dr. Meuleman door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het kommissiehuis van Cassalette & Co.

Donderdag 28 Mei
Voor het woonhuis van wijlen den heer Cantz door Beijnon Hamacher & Co.
en
Van vogelnestjes door de firma Arnold en Zoonen.

Vrijdag 29 Mei
Voor het woonhuis van den heer van Hogezand door Schreuder & van der Crab.
en
Houtveiling door Cassalette & Co.

Zaturdag 30 Mei
In 't Vendu-lokaal.

Maandag 1 Junij
Voor het woonhuis van den Arabier Alhabassy door Cassalette & Co.
en
Voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Dingsdag 2 Junij
Voor het woonhuis van Tjan Lamseng door J. Speet.
en
Voor het kommissiehuis van van den Biesen & Modderman.

Woensdag 3 Junij
Voor het woonhuis van den heer van Roijen door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het kommissiehuis van van den Abeelen & Co.

Donderdag 4 Junij
Voor het kommissiehuis van van Slooten Morgan & Co.
en
Houtveiling door John Pryce & Co.

Vrijdag 5 Junij
Voor het woonhuis van den heer C. Becker door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het kommissiehuis van John Pryce & Co.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

G. G. JUNG
met
P. A. CHAULAN.

BATAVIA, den 15den Mei 1863. (1834)

Bevallen van eene DOCHTER *C. M. E. Walter, Bombled.*

PROBOLINGO, 6 Mei 1863. (1902)

Bevallen van eenen ZOON *L. M. Abbink*, geboren *Meijer.*

SALATIGA, 8 Mei 1863. (1838)

Bevallen van een ZOON *W. H. G. Penning Nieuwland*, geb. *Ihnken.*

DJOCJOCARTA, 8 Mei 1863.
Algemeene kennisgave. (1835)

Bevallen van eene DOCHTER *B. J. van Gransven*, geb. *G. M. van Langen.*

SOERABAIJA, 17 Mei 1863. (1904)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *L. F. T. Keppel, Roessing van Iterson.*

[illegible] (1901)

Bevallen van eene Dochter *C. J. Arathoon*, geboren *Martherus.*

BATAVIA, 21 Mei 1863. (1909)

Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot *Cornelia Gratia Fromberg*, in den jeugdigen ouderdom van 18 jaren en bijna 3 maanden, na eene gelukkige echtverbindtenis van nog geen jaar.

W. H. MISERO,
3e Kommies bij den Chef der eerste Waterstaatsafdeeling.

BATAVIA, 22 Mei 1863. (1889)

Op de Vendutie dd. 26 Mei bij *van Riet & Wijnveldt*,

zullen alsnog verkocht worden:

4 kisten Hoeden en Petten.
25 „ Holl. Provisiën in kleine Kavelingen.
50 „ Superieure Champagne.
2 „ Bierglazen.
1 „ 25 Stuks Cachemir.
1 „ Buckskins.
Eene partij Toiletzeep in kleine Kavelingen.

10 KOEIJEN, waaronder die bezet zijn.

Eene partij NOTENMUSCAAT. (1863)

VENDUTIE

Op Dingsdag 26 Mei 1863

voor het Commissiehuis van

Van Riet & Wijnveldt,

van Lijnwaden, Glas- en Aardewerk, Provisien en Dranken, Meubelen etc. (1862)

Op de Vendutie van 26 dezer,

door

Van Riet & Wijnveldt,

zullen worden verkocht:

8D. L. 2667. 48 vaatjes Cromaat Groen.
19 kisten Biscuits,

beschadigd gelost uit het Ned. Schip ***Doggersbank.***

Alsmede:

9¼ vaten Gezouten Vleesch.
5 do. Portwijn. (1906)

Op Dingsdag, den 26sten Mei 1863,

voor het Lokaal der ***Weeskamer*** te ***Batavia***, voor rekening van den faillieten boedel van den Chinees KO THIO, van de insolvente boedels van wijlen den Heer GREGORY JOSEPH, en van den Chinees GOUW KIM OEWAN, alsmede voor rekening van den boedel van wijlen den Heer J. MUNTENDAM, Jcz. worden verkocht:

Een paar BRILLANTEN en DIAMANTEN GIWANGS, een BORST- en DOEKSPELD, MEUBILAIR, GALANTERIE- en andere WINKELGOEDEREN, KLEEDINGSTUKKEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Voorts ten 11 ure precies:

1o. de reeds voorloopig geannonceerde verkoop van:
Een ERF bebouwd met een groot Steenen Woonhuis, en twee blokken dito bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen in het Westerveld, blok M, deel 2, sub nummer 73c. buurt of wijk ***Kebon Baroe***, (***Molenvliet Oost***) bij de verponding geregistreerd onder nummer 7471, en aldaar getaxeerd op eene waarde van **ƒ 12,000,—.**

»Dit perceel is toebehoorende aan de Inlandsche »vrouw ***Boenaya***, en wordt verkocht door »de Weeskamer, als houdster van de eerste »hypotheek ad **ƒ 8000,—** op gemeld Perceel »gevestigd," en

2o. de mede tot den insolventen boedel van wijlen genoemden Heer GREGORY JOSEPH behoorende **EFFECTEN**, als:

Eén AANDEEL in de Koloniale Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij, gevestigd te Batavia, staande ten name van GREGORY JOSEPH, groot in kapitaal **ƒ 5000,—** No. 378, waarop is gestort **ƒ 500,—.**

Zes AANDEELEN in de Bataviasche IJs-Societeit, ieder groot in kapitaal **ƒ 100,—**, No. 159 tot 162 en 170 en 171, en

Twee AANDEELEN in de Nederlandsch-Indische Stoomboot Maatschappij, ieder groot **ƒ 100,—** No. 17 en 90.

Namens de Weeskamer,
De Secretaris,
VAN BERCKEL BIK.

(1837)

VENDUTIE

op Woensdag 27 Mei 1863, bij

CASSALETTE & Co.,

van

1237 staven Zweedsch rond IJZER, door zeewater beschadigd,

B. 44 kisten à 154 Eng. ℔ Zweedsch STAAL (Marländer) fijnste soort van 1/4, 5/16 en 3/8 dm.

Verder:

IJzeren LEDIKANTEN, PORCELEINWERK, als: Waschstellen, Kopjes en Schoteltjes, PLEETWERK, als: Bouilloirs, Koffijkannen, Olie- en Azijnstellen, Zuurstellen, groote en kleine Presenteerbladen, Theeserviezen, Trommeltjes, enz., GLASWERK, als: Karaffen, Flacons, Presentglazen, stellen fijne Glazen, Punchkommen, enz.

Japansche Poppen en Vloermatten,
BEHANGSELPAPIER.
BENDIE- en WAGENLANTARENS.
Fraaije HANGKLOKKEN, waarbij 8 Daagsche.

Karpetten en Alcatives,

fraaije Etagère Voorwerpen,

benevens:

150 Spiegels met Supports,

zonder, [illegible]

30 dozijn KOFFIJMOLENS.

Benevens:

Puike RHIJNWIJN, Roode WIJN in kisten van [illegible] Mineraal WATER, Amerikaansche HAMMEN, [illegible] ERWTEN en KAZEN, enz. enz. (1910)

VENDUTIE

op Woensdag, 27 Mei 1863,

WEGENS VERTREK,

voor het woonhuis van den WelEd.G. Heer

Dr. MEULEMAN,

op Passer Senin, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van eenen netten Inboedel,

bestaande uit:

Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Tafels, Stoelen, Canapés, Kasten, Knapen, Ledikanten, Matten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Zilverwerk.

voorts nog:

een zoo goed als nieuwe MYLORD, 1 span PAARDEN, Tuigen, etc. (1851)

BELANGRIJKE VENDUTIE

op Donderdag 28 Mei a. s.,

ten huize van wijlen den Heer

J. J. CANTZ, op *Molenvliet*,

van den reeds voorloopig geannonceerden Verkoop van

HUIZEN en ERVEN,

gelegen op MOLENVLIET, RIJSWIJK, KRAMAT, TANA SAREAL en HARMENDAAL, als:

1e. Een LEDIG ERF met het gedeelte van een nieuw steenen Huis, gelegen in het Westerveld, Blok M, Deel 4, Nummer 250, bij de Verponding geregistreerd onder nummer 1050, buurt ***Molenvliet***,

terwijl:

tegelijkertijd zal worden verkocht:

Een groote partij af- en onafgewerkt HOUTWERK,

bestemd geweest voor het aldaar staande nog onvoltooide Steenen Huis

bestaande uit:

RAMEN met glazen ruiten, JALOUSIEN, KOZIJNEN met Jalousiën, DEUR- en VENSERKOZIJNEN, BALKEN, PLANKEN, RIBBEN, LATTEN en BLOKKEN, ***benevens*** 6450 stuks uitgezochte DAKPANNEN, KALK, VLOER- en METSELSTEENEN.

2e. Een ERF bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito blokken bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen in Blok M, 3de Deel Sectie II, No. 122, Buurt of Wijk ***Rijswijk***, bij de Verponding geregistreerd onder No. 5341.

3e. Een 14/32 GEDEELTE in een Erf, bebouwd met een Steenen Huis en dito blokken bijgebouwen met pannen gedekt, gelegen in buurt of wijk ***Kramat***, Blok L, Deel 20, No. 154c, bij de Verponding geregistreerd onder nummer 8762.

4e. Een ERF bebouwd met een Bamboezen Huis met pannen gedekt, gelegen in het Westerveld, Blok O, Deel 6, sub nummer 484B, buurt of wijk ***Tana Sareal***, bij de Verponding geregistreerd onder nummer 2788.

5e. Een PERCEEL gelegen in het Oosterveld, Blok K, Deel 00, sub nummer 50, buurt of wijk ***Harmendaal***, bij de Verponding geregistreerd onder nummer 8850.

De op deze **VASTIGHEDEN** betrekking hebbende stukken liggen ter inzage bij de Ondergeteekenden.

(1867) BEIJNON, HAMACHER EN Co.

Let wel!

Met referte aan bovenstaande annonce maken de ondergeteekenden bekend, alsdat:

1e. „Het ERF op ***Molenvliet*** voorzien is van eene WATERLEIDING en gelegen naast den Luitenant-Chinees titulair KHOUW TJENG PO., benevens van PETTAKKEN belendende aan den Gang ***Klenting.***

2e. Het HUIS op ***Rijswijk*** vroeger bewoond door den WelEd. Heer VAN DEINSE, thans door den Heer COQUELIN, bevattende 6 Kamers, de voor-, binnen- achtergalerij en gang met marmeren steenen belegd, verder een Koetshuis, een Stalling voor 12 Paarden en 10 Bijgebouwen, alles van steen.

3e. Het HUIS op ***Kramat***, thans bewoond door den Heer HOMBURG, gelegen is tusschen de huizen bewoond door de WelEdele Heeren REIJNHARDT en HENNY.

4e. ***Tana Sareal*** gelegen is achter het Chinesche Kamp aan de rivier ***Krokot.***

5e. ***Harmendaal*** gelegen is aan het spruitje ***Tjipinang*** en grenst aan het land van den Heer BIK, ***Pondok Gédeh*** en ***[illegible]***, toebehoorende aan den Luitenant-Chinees titulair KHOUW TJENG PO, metende ten Noorden 700 rh. roeden, ten Zuiden 712 rh. roeden en 9 rh. voeten, ten Oosten en ten Westen regthoekig gemeten 66 rh. roeden. Verder een bamboezen Huis en [illegible] met 6 Sawah's en 3 tienbang Padi.

De verkoop van deze Vastigheden zal op het Erf op [illegible] plaats hebben.

(1868) BEIJNON, HAMACHER & Co.

HOUT-VENDUTIE

op Vrijdag, 29 Mei, op het *Heemradenplein*, door

CASSALETTE & Co.,

(1857)

De VENDUTIE van de

VOGELNESTEN,

afkomstig van het land **Klappa Noengal,**

zal plaats vinden

op Donderdag, den 28sten Mei.

(1869) ARNOLD & ZONEN.

Verkoop van PRAAUWEN

te **Krawang.**

Op Zaturdag, 30 Mei 1863,

zullen door den Ondergeteekende te ***Krawang***, ten overstaan van het Vendu-Departement aldaar, publiek worden verkocht:

40 houten Praauwen van 5 koyangs.

(1854) H. J. HOP qq.

VENDUTIE

op Zaturdag, den 30sten Mei 1863,

ten huize van den WelEd.Gestrengen Heer

A. F. VERPLOEGH,

te ***Tangerang,***

wegens overplaatsing:

van deszelfs keurigen INBOEDEL,

waaronder:

Groote Spiegels & Schilderijen,

Keurige KROON-, HANG- en MUURLAMPEN van Japansch Porcelein, in Europa gemonteerd, Mahonijhouten AMEUBLEMENTEN, Prachtige TAPIJTEN, IJzeren LEDIKANTEN, waardvolle BRONZEN VOORWERPEN voor Consoles en Etagères, enz.

WAGENS, waaronder PHAËTONS uit de Fabrijk van **Hermans** te ***'s Hage***, TUIGEN, ZADELS, 8 spannen onovertreffelijke WAGENPAARDEN, enz., enz.

(1870) CASSALETTE & Co.

De Ondergeteekenden zullen op Maandag den 1sten Junij op VENDUTIE verkoopen:

J C & C	51	kisten	HAUT SAUTERNE	à 1 dos.
J C	25	„	CHAMPAGNE	„ 1 „
H B M	1	„	SPIEGELTJES inh. 180	„
L	15	„	ABSINTH.	
A F	15	„	do.	
P F	10	„	WIJN (LANGLADE)	à 1 „
„	50	„	BORDEAUX WIJN,	„ 4 „
„	50	„	AZIJN.	
„	50	„	VERMOUTH.	
„	6	„	ANSJOVISCH.	
„	20	„	EAU DE ROSE.	
	45	Blikjes	NAUGAT.	
	10	ledige	TAMPATJANS.	
G	13	kisten	VERMOUTH.	
D	48	„	NIERSTEINER	„ 1 „
B	200	„	ZEEP.	
	1	„	SAUCIS DE BOULOGNE.	

Monsters zijn inmiddels te bekomen.

(1871) VAN DEN ABEELEN & Co.

VERKOOPING

van

40½ Thails STOFGOUD,

in een der lokalen van het *Vendu-Departement* alhier, op *Zaturdag* den 6den Junij aanstaande, des morgens 10 ure.

De Resident van Batavia,
SCHAAP.

BATAVIA, den 23sten Mei 1863. (1892)

Vendutie.

Op Zaturdag, den 13 Junij aanstaande,

des Voormiddags ten 10 ure,

zal in het Lokaal van het Vendu-Departement alhier publiek worden verkocht:

het HUIS op Goenoeng Saharie,

nabij het ***Hotel Willem II***, thans bewoond door Mevrouw **Varkevisser.**

Het huis is inmiddels uit de hand **TE KOOP.**

Te bevragen bij de

O. I. MAATSCHAPPIJ VAN ADMINISTRATIE EN LIJFRENTE,

(1859) (*Kantoor* [illegible])

Op Maandag, den eersten Junij 1863,

des morgens ten tien ure,

zal door den Ondergeteekende in het Adsistent-Residentie bureau te ***Tangerang***, door middel van het Vendu-departement aldaar, worden verkocht:

Een ACHTSTE GEDEELTE in het land *Lengkong*,

gelegen in het Westerveld, het vierde deel van blok R, perceel No. 9, volgens meetbrief bij de verponding geregistreerd onder numero 8252 en volgens eigendomsbewijs voor drie vierde gedeelte onder numero 5522, en een vierde gedeelte nummer 8252, en bij dat middel in zijn geheel aangeslagen voor eene som van *f* **300,000**,—.

Dit gedeelte van het Perceel is toebehoorende aan de Inlandsche vrouw BOENAIJA en wordt verkocht door den Ondergeteekende qq. den Chinees TAN SIONG, als houder van de eerste hypotheek op gemeld perceel gevestigd.

(1890) F. ALTING MEES.

Op Maandag, den 15 Junij aanstaande,

zal voor het Commissiehuis van den Heer

W. T. ITZIG HEINE

te *Samarang* VENDUTIE worden gehouden van de in No. 39 van den 16 Mei dezer Courant geannonceerde

Vastigheden en gouden en zilveren Voorwerpen.

Namens de Erfgenamen van wijlen den Heer *J. ITZIG HEINE,*

(1908) G. L. DORREPAAL.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op een nader te bepalen dag in het laatst der maand Junij, zal alhier publiek **worden verkocht:**

het Snelzeilend Ned. Ind. Brikschip

ZWALUW,

ladende ruim 6000 picols, met Inventaris enz., zoals hetzelve ter Reede alhier is liggende.

Blijvende inmiddels uit de hand te koop.

HAAGER & SCHUURMAN.

BATAVIA, 23 Mei 1863. (1911)

Op onze Vendutie in Junij a.s,

de dag nader te bepalen, zullen wij mede verkoopen:

7 aandeelen in de Koloniale Zee- & Brand-Assurantie-Maatschappij.

(1872) Gebrs. ROSELJE en Co.

LINNEN DRILL

voor Pantalons.

Te bekomen bij

(1899) JOHN PRYCE & Co.

H. J. ROELOFS,

tegenover de Harmonie,

heeft ontvangen een factuur

Organdie en witte geborduurde **Balrobes,** alsmede **Coiffures,** enz.

(1894)

H. VAN RIET & Co. op *Noordwijk*,

hebben ontvangen:

zeer fijne Blaauwe, Zwarte en Gekleurde FANTASIE LAKENS, Zwart SATIN DE LAINE en TRICOS, Gekleurde TRICO ZOMERSTOFFEN, Gekleurde ZIJDEN- en PIQUÉ VESTENSTOFFEN, ZIJDEN DASSEN, BOORDJES, HEMDEN, ZAKDOEKEN en SOKKEN,

benevens:

Nieuw model Oranje Sjerpen, best verlakte Klein Tenue Koppels, Verguld en Verzilverd, groot en klein Tenue Dragons, groot Tenue Borduursels voor Infanterie, Artillerie, Administratie en Geneeskundige Dienst, alsmede een menigte andere ARTIKELEN, tot het vak behoorende. (1843)

Ontvangen:

VERSCHE ERWTEN,

verkrijgbaar bij kleine ***Vaatjes*** en ***Gantangs,*** bij

F. D. SCHULTZE.

(1836) *Bazar-Baharoe.*

Ontvangen:

ZINKWIT, No. 1, 2 en 3,

en

SNEEUWWIT, uit de fabriek *La Vielle Montagne.*

(1808) JOHN PRYCE & Co.

In Commissie ontvangen:

een partijtje zeer fraaije

DAMES COIFFURES,

gemaakte Bloemen, Chenille in diverse kleuren, Naaizijde, Borduurwol, Estramine en Borduurpatronen.

(1873) GEBRS. ROSELJE & Co.

GEBRS. ROSELJE & Co.

Ontvangen in Commissie:

Een fraai Massief Mahonijhout LEDIKANT met Springveeren Matrassen.

(1874)

In Commissie ontvangen:

Een partij Europesche SCHOENEN.

(1864) VAN RIET & WIJNVELDT.

Op nieuw ontvangen:

diverse STOFFEN voor BEKLEEDING van MEUBELEN, waaronder zeer fraai rood ***VELOURS D'UTRECHT***, met daarbij behoorende PASSEMENTEN.

(1878) Gebrs. ROSELJE en Co.

TOKO SENIN

is steeds voorzien van alle soorten

Eng., Fransche en Hollandsche Provisiën

in blikken en stopflesschen, van puiken Rooden WIJN, RHIJNWIJN, MADERA, PORTWIJN, BOURGOGNE, MALAGA, MUSCAAT FRONTIGNAC en diverse andere soorten. (1896)

Spoorwegen! Kanalen!

Bernoulli's Vade Mecum,

PRAKTISCH HANDBOEK

voor

Bouw- en Werktuigkundigen.

Tweede, belangrijk vermeerderde druk, 480 pag., circa 200 Afbeeldingen, 150 Tafels, juist verschenen bij **ten Brink & de Vries**, te *Amsterdam.* (1903)

Fraai Damast, Tafel- en Servetgoed, in stellen voor 12, 18 en 24 personen.

Verkrijgbaar bij

(1879) Gebrs. ROSELJE en Co.

Uitgave van G. KOLFF EN Co. te *Batavia.*

Thans Compleet:

D. C. DE BRUIN,

GESCHIEDENIS DER NEDERLANDERS

in den Oost-Indischen Archipel,

tot op onzen tijd. Twee stukjes.

Prijs f 1.50. (1900)

Verkrijgbaar bij GEBRS. ROSELJE EN Co.

Echt lederen MAILKOFFERS en ROTTINGSTOELEN,

speciaal voor Mailreizigers vervaardigd.

(1876)

TOKO SENIN van *B. Charles.*

Pas ontvangen: een keurig assortiment

Dames en Kinder STOOHOEDEN, prachtige Waaijers, Bloembouquetten, Bloemen, Vergulde Haarspelden en Coiffures. (1895)

Steeds verkrijgbaar:

PUIKE MANILLA SIGAREN,

bij

L. G. CRESSONNIER,

(1840) *Hotel des Indes.*

Ontvangen:

PROPATRIA PAPIER

1e kwaliteit,

afgesneden en onafgesneden *f* 9,—

do. 2e soort „ 8,—

do. 3e „ „ 7,—

(1818) H. M. VAN DORP.

Bij G. KOLFF EN Co., te Batavia, is de inteekening geopend op:

Porter's Handboek voor den Landbouw,

Nieuwe Vermeerderde Uitgave,

voor Nederlandsch Oost-Indie bewerkt door ***de Sturler.***

Mede bij de GROOT KOLFF & Go., te *Samarang.*

(1858)

Boekhandel van H. M. VAN DORP, *Batavia.*

TAUCHNITZ EDITION,

in nette linnen banden.

Yonge, Dyvenor Terrace.
» , The daisy Chain.
» , Heartsease.
» , The young Stepmother.
» , The heir of Redcliffe.
» , Hopes and Fears.
John Halifax, Gentleman.
A life for a life.
The head of the family.
Agathes Husband.
Romantic Tales.
A womans thoughts about women.
Domestic Stories.
Trollope, The Warden.
» Doctor Thorne.
» Brachesters Towers.
Thackeray, The Virginians.
» Pendennis.
» Four Georges.
» The Newcomes.
» Miscellanies.
» Vanity Fair.
» Henry Esmond.
» English Humorists.
Dickens, The Pickwick Club.
» Great expectations.
Bulwer, My Novel.
» What will he do with it?
» A strange Story. (1893)

GEZIGT OP DE REEDE VAN BATAVIA,

genomen van den UITKIJK,

door

H. MARTHE.

Prijs f 5.—

Te bekomen bij den Boekhandelaar

(1847) H. M. VAN DORP.

De ondergeteekende beveelt zich voortdurend aan vooral wat betreft:

Boekbinderij, Liniëerfabrick, Lithographie.

(1881) H. M. VAN DORP.

De Ondergeteekenden, Agenten der

STOOMBOOTEN van de Services Maritimes des Messageries Impériales,

maken bij deze bekend, dat zij gemagtigd zijn, tot het afgeven van PASSAGE-BILLETTEN:

1o. *naar Marseille en tusschenliggende stations en tevens voor de reis door Egypte van Suez tot Alexandrië.*

2o. *naar Saigon, Hongkong en Shanghai.*

De prijzen der plaatsen van Singapore tot Marseille, exclusief de reis door Egypte, zijn als volgt:

EERSTE KLASSE.

Een passagier alléén in een hut	*fr.* 5500.—	*Ind. f* 2619.05
Een passagier in eene hut met 2 slaapplaatsen	„ 3440.—	„ 1638.10
Een passagier in eene hut met méér dan 2 slaapplaatsen in het achterschip	„ 2750.—	„ 1309.52
Een passagier in eene hut met méér dan 2 slaapplaatsen in het vóórschip	„ 2475.—	„ 1178.58

Kinderen.

Een kind van 8—12 jaar . . . . halve passage.
Een kind van 3—8 „ . . . . kwart „
(op de basis van *f* 1309.52 voor één persoon).
Een kind behoorende bij eene familie onder 3 jaar gratis.

Bedienden.

Een Europesche bediende . . .	*fr.* 1240.—	*f* 590.48
Een Inlandsche „	„ 619.—	„ 294.77

Inlandsche Passagiers 1ste *klasse.*

Voor eene hut, de reiziger voor eigen voeding zorgende . .	*fr.* 2062.—	*f* 981.91

TWEEDE KLASSE.

Voor eene slaapplaats tusschendeks	*fr.* 1240.—	„ 590.43
Dekpassagiers voor eigen voeding zorgende	„ 825.—	„ 392.86

Gouvernements Passagiers 1ste *klasse.*

Een passagier in eene hut met 2 slaapplaatsen	*fr.* 2497.—	*f* 1189.05
Een passagier in eene hut met méér dan 2 slaapplaatsen in het achterschip	„ 2014.—	„ 959.05
Een passagier in eene hut met méér dan 2 slaapplaatsen in het vóórschip	„ 1821.—	„ 867.15
Gouvernements Passagiers 2de *klasse*	*fr.* 890.—	*f* 423.81

BAGAGE.

Een passagier 1ste kl. heeft regt op	200	kilogrammes.
Een kind halve passage betalende	100	id.
Een kind kwart „ „	50	id.
Een passagier 2de klasse	100	id.

TRANSIT DOOR EGYPTE.

Een passagier 1ste klasse met 3 cwt. of 152 kilogr. bagage vrij, fr. 175 *f* 83.33.

Een passagier 2de klasse met $1\frac{1}{2}$ cwt. of 76 kilogr. bagage vrij, fr. 87.50 *f* 41.66.

Overwigt 6/ per cwt. of 15 francs pr. 100 kilogrammes.

De ondergeteekenden zijn ook gemagtigd VRACHTGOEDEREN en SPETIE aan te nemen, en daarop, zoo ook op de Passagiersgoederen tegen afgifte van een bewijs, tevens dienende tot Assurantiepolis, assurantie te sluiten tegen vastgestelde premien en op voorwaarden ter inzage liggende ten hunnen Kantore.

N.B. De PASSAGE van hier naar *Singapore* is:
Voor Passagiers 1ste kl. *f* 140.—.
„ „ 3de „ - 42.—.

Nadere informatien en prospectussen te bekomen bij *de Agenten,*

(1892) J. CEZARD & Co.

De Ondergeteekende heeft de Eer het Bataviaasch publiek te verwittigen, dat hij is gearriveerd met

eene groote partij uitstekend fraaije en zingende

DUITSCHE KANARIEVOGELS,

alsmede BLACKBIRDS, TREASURES, BULLFINCHES, SARFINCHES en LINNERDS, mede allen zingende.

Hij beveelt zich beleefdelijk tot een bezoek aan, en is ten dien einde uitgepakt op ***Rijswijk***, tegenover ***de Societeit de Harmonie.***

(1823) NAGEL.

MEUBEL-MAGAZIJN.

TOKO SENIN,

van

B. CHARLES.

Steeds voorzien van alle soorten van

MEUBELS,

beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, verzending** en **verpakking van goederen, enz.** tot zeer matige prijzen.

(1821)

DEPOT

van

Inlandsche en Europesche

MEUBELEN.

(1820) S. A. VAN DEN ABEELEN.

Gang Ketapang bij de ***Gas-fabriek.***

Timmer- en Metselwerken.

De ondergeteekende zal zich voortaan, — behalve nieuw werk — ook belasten met alle ***soorten van REPARATIEN***, tegen een billijk vastgesteld Tarief.

Aanvraag om werkvolk of bestellingen aan zijne ***werkplaats*** achter de ***Willemskerk.***

K. M. VERLOOP,

(1786) *Architect en Werktuigkundige.*

Weder ontvangen:

Eene Factuur

PHOTOGRAPHISCHE LIJSTEN,

waarbij OVALE en RONDE van bijzonder groot model.

Lijsten voor Visitekaartjes.

LIJSTEN voor groote en kleine SCHILDERIJEN, allen fraai verguld, Palisander en Zwart Hout, van verschillende breedte.

PHOTOGRAPHISCHE ALBUMS.

FABERS Zwarte en Gekleurde TEEKENPOTLOODEN, TEEKENPAPIER, TEEKENKRIJT, DOEZELAARS, TEEKENPENNEN, ETC., ETC.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 17 April 1863. (1877)

Woensdag 27 Mei 1863, des avonds ten acht ure,

THÉ DANSANT

in de Societeit *de Harmonie.*

Namens de Directie,

P. C. W. ANEMAET, *President.*

(1846) L. J. H. BOUMAN, *Secretaris.*

PRAAUWENVEER EN WERF

VAN DE WED.

VAN DER MEULEN.

Met Praauwen van dit Veer bestaat er steeds gelegenheid om ***Goederen, Machineriën, enz.***, over te voeren van

Batavia en de omliggende plaatsen,

als: om de West tot *Tjiringien* in *Straat Sunda*, en om de Oost tot aan *Pekalongan*, en het afhalen van PRODUKTEN van *Bantam, Tjikao* langs de *Tjitatarum, Pamanoekan, Indramaijoe, Dadap* en *Cheribon* voor *Batavia.*

Aan de Werf bestaat er steeds gelegenheid tot repareren en breeuwen van ***Praauwen*** en ***Sloepen*** en het maken van diverse HOUT- en IJZERWERKEN ten behoeve der ***Schepen.***

Tevens zijn aldaar verkrijgbaar:

STEENKOLEN,

bij kleine hoeveelheden aan de werf te ontvangen, dan wel aan boord van de schepen geleverd.

Diverse RONDHOUTEN en DJATIHOUTEN PLANKEN gezaagd volgens de op te geven maat.

IJzeren ANKERS en KETTINGEN voor Praauwen

BATAVIA, 25 Mei 1863. (1888

Militaire Courant.

Het Nederlandsch-Indisch leger heeft behoefte aan een eigen tijdschrift, ten einde zijn belang te behartigen en zoo noodig te verdedigen.

Om te beginnen, kan het met een blad volstaan.

De uitgever is gevonden; de redactie zal gevonden worden.

De ondergeteekende roept bij deze de hulp in van alle leden van het Indische leger, om door vele bijdragen, (franco toe te zenden,) in staat gesteld te zijn, op Zondag den 6den September aanstaande het eerste blad zijner:

Militaire Courant voor het Nederlandsch-Indisch Leger,

onder het motto:

Du choc des opinions jaillit la vérité,

uit te kunnen geven.

Geene andere dan geteekende stukken zullen geplaatst worden; de uitgever stelt zich verantwoordelijk voor de wet.

Van discretie, hier eene hoofdzaak, kan men overtuigd zijn.

Wekelijks zal dit blad verder verschijnen; de inteekeningsprijs is gesteld op één gulden per maand; afzonderlijke Couranten op één halven gulden per stuk.

Bij alle boekhandelaren in Indië bestaat gelegenheid tot inteekening, die wij hopen dat ruim zal zijn, opdat toch eindelijk eens tot stand kome eene reeds lang door 't Indische leger dringend gevoelde behoefte, en wat jaren de wensch van zoo velen was.

CHS. KOCKEN, qq.

(1905) Uitgever der Soerabaija Ct.

HET PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van

WOODBURY & PAGE,

op RIJSWIJK is dagelijks, uitgezonderd Vrijdags, geopend van half 7 tot 10 uur 's morgens.

GEZIGTEN en TYPEN van *Java.*

AFDRUKKEN van negatieve PORTRETTEN, ten vorigen jare genomen, zijn te bekomen à *f* 2.— per stuk. (1880)

WILLIAM HENRY HALL,

Shipping and General Commission Agent,

(1822) ***BATAVIA.***

Photographische TYPEN van Java à *f* 3.— per stuk.

Te bekomen bij den Boekhandelaar

(1875) H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Indische Waarborg-Maatschappij.

In de heden gehouden Algemeene Vergadering zijn tot gedelegeerden uit de deelhebbers gekozen de Heeren G. C. DAUM & J. R. KLEIJN.

Mr. R. V. HEYLIGER,

Mr. H. ROCHUSSEN,

Directeuren.

Batavia, 18 Mei 1863. (1850)

Oost-Indische Zee en Brand Assurantie-Maatschappij.

De Heeren GEBRS. SCHALLIG & Co. te *Cheribon* zijn benoemd tot onze Agenten aldaar.

De Directeuren,

A. R. J. CRAMERUS.

VAN BERESTEIJN.

BATAVIA, 20 Mei 1863. (1853)

Soerabaijasche Zee Assurantie Maatschappij.

Ingevolge art. 26 der Statuten van de Soerabaijasche Zee Assurantie Maatschappij ligt de goedgekeurde balans over het 3de boekjaar ter visie ten kantore van het Agentschap alhier.

DÜMMLER & Co.

BATAVIA, 19 Mei 1863. (1839)

Door het Gouvernement wordt verlangd de tijdelijke ***inhuur*** van een gebouw, zoo veel mogelijk geschikt zoowel voor de zittingen als voor bureau lokaliteit van den Raad van Justitie te ***Batavia***, voor den tijd van minstens ***drie en een half jaar,*** tegen eenen huurprijs van ***hoogstens vier honderd gulden*** 's maands en onder gehoudenis, om bij langeren inhuur ***drie maanden*** te voren opzegging aan den verhuurder te doen.

Gadinghebbenden worden uitgenoodigd zich ten spoedigste schriftelijk te willen aanmelden ten residentie kantore alhier.

De Resident van Batavia,

(1912) SCHAAP.

CRANE'S
Singapore Parcel Agency

biedt het publiek aan voor de verzending van PAKETTEN per Overlandmail van Java naar Europa en vice-versa, en staat in betrekking met de Heeren

GEO. W. WHEATLEY & Co., 150 Leadenhallstreet London, van de Globe Parcel *„Express."*

G. P. ITTMANN & ZOON, *Rotterdam.*

J. A. BOND, *Batavia.* (1855)

Eene Vraag!

De ondergeteekende vraagt, of staatsblad 1853 No. 30, van 19 April, niet meer van kracht is, daar hij bijna een jaar geleden geklaagd heeft, (Zie Java-Bode van 24 en 31 Mei 1862) geen gehoor heeft gevonden bij de politie en de klagten niet zijn aangenomen noch onderzocht. Die taphuizen bloeijen niettegenstaande de bepalingen dienaangaande. Daar achter schuilt toch niets.

(1849) J. DOCTERS.

Ingevolge uitspraak van de Arrondissementsregtbank te **Utrecht**, gewezen den 5den December 1863, zal de Kapitein bij het Garnizoens Bataillon van **Palembang** FERDINAND MARTINUS MULLER zich in den ~~vervolge noemen en~~ schrijven **FERDINAND MARTINUS LAUTS.**

LAUTS, *Kapitein.*

TEBING-TINGIE, 27 April 1863. (1832)

Mr. PHILLIPS,
Chirurg-dentist,

is elken dag te spreken ten huize van de Heeren WOODBURY & PAGE, op *Rijswijk.* (1833)

Een kundig Boekhouder

en **Correspondent**, dagelijks eenige uren ter zijner beschikking hebbende, bied zich aan tot het geven van onderwijs in het **Italiaansch Boekhouden.**

Adres *Java-Bode*, La. *B.* (1897)

Iemand, de avonden ter zijner beschikking hebbende, biedt zich aan tot het bijhouden van boeken, en het voeren van Correspondentie in het Engelsch, Fransch en Hollandsch.

Adres Lett. Z. bij den Boekhandelaar

(1861) H. M. VAN DORP.

Eene zeer ***fatsoenlijke Dame***, die in Nederland bij een paar der eerste familien als **GOUVERNANTE** geplaatst is geweest en in Julij eerstkomende op Java wordt verwacht, wenscht weder als zoodanig op te treden. Zij is 30 jaren oud, van de Hervormde Godsdienst, kent en spreekt perfect Hollandsch, Fransch, Duitsch en Engelsch en is zeer handig in alle mogelijke handwerken. Adres Letter H. bij de Boekhandelaren LANGE & Co te BATAVIA.

(1856)

Op voordeelige voorwaarden wordt te koop aangeboden:

De Middelburgsche
APOTHEEK,
met den geheelen INVENTARIS en het LABORATORIUM, benevens:
Het WOONHUIS
en uitgestrekt ERF,
gelegen op Parapattan te Batavia.

Te bevragen bij den EIGENAAR, den Heer J. C. SCHRÖDER, en de Firma METZENDORFF, WILMANS, BUIJS & Co. (1882)

Te Koop:

op voordeelige voorwaarden, het HUIS van wijlen Mr. R. A. EEKHOUT, op Kebon Sirie, thans bewoond door den Heer VAN DELDEN.

Te bevragen bij den Notaris.

(1885) Mr. A. M. MEERTENS.

TE KOOP of TE HUUR

Het **HUIS** op ***Kramat***, toebehoorende aan den Heer J. VAN LENNEP, thans tijdelijk bewoond door den Heer A. FITZ VERPLOEGH.

(1842) REYNST EN VINJU.

TE HUUR
of, onder [illegible] voordeelige voorwaarden te KOOP, het aangenaam gelegen Woonhuis te *Bidara Tjina*, naast het ***eerste Post-Station***, laatst bewoond door den Heer POOL. welk huis onlangs belangrijke Reparatiën en verbeteringen heeft ondergaan, zijnde hetzelve te bevragen bij

(1825) CASSALETTE EN Co.

TE HUUR:

Het PAKHUIS, gelegen aan de Groote Rivier, thans geoccupeerd door de Heeren REIJNST & VINJU.

(1884) GASPER en Co.

Te Huur:

Een HUIS, met het daaraan verbonden tuinland, gelegen op Selipie. Te bevragen bij

HAN HOOAIJ DJAN.

(1824) *Pintoe Bezoar.*

CAUVIN PILLEN,
verkrijgbaar met recept bij

(1883) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Holloway's Pillen.

Een veilig en zeker geneesmiddel voor alle vrouwelijke ongesteldheden. In alle landen is het vrouwelijke geslacht onderhevig aan bijzondere kwalen, welke in warme klimaten niet alleen het leven van deszelfs vermaak berooven, maar vaak hare slagtoffers naar het graf haasten. In Indië, Java en andere eilanden van het Oosten hebben duizende lijderessen hare dankbaarheid betuigd aan den uitvinder dezer zoo heilzame genezende Pillen voor het goed door dezelve veroorzaakt. In Java is daarom de aftrek onbegrijpelijk groot en zijn de berigten van derzelver uitwerkselen hoogst voldoende. De Pillen zuiveren het bloed, brengen alle afgezonderde vochten weder in orde, versterken het gansche gestel en veroorzaken dat elk orgaan deszelfs behoorlijke functien verrigt. Dezelve kunnen door elke vrouwspersoon, in elken ouderdom en voor alle ongesteldheden van het ligchaamgestel, zonder het minste gevaar ingenomen worden.

Doosjes Pillen à ƒ 1— ƒ 3.— ƒ 5.—.
Potjes zalf à ƒ 1.— ƒ 3.— ƒ 5.—.

Thans à kontant te verkrijgen:

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Soerabaija	»	Le Roy & Co.
» »	»	Mossembekker & Co.
» »	»	D. Mauritz Martens.
» »	»	J. J. van den Muijsenberg.
» Probolingo	»	Zimmermann & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	J. Kalden.
» Djokjokarta	»	F. J. Schreuder en Hoe Djamboe.
» »	»	Wed. C. W. van der Laan.
» Soerakarta	»	W. Veldman en M. J. Hanssens.
» Tagal	»	Mevr. de Wed. van Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» »	»	M. Blok & Co.
» Buitenzorg	»	P. Schreuder.
» »	»	A. J. van der Voort.
» Samarang	»	G. C. T. van Dorp, H. L. de Lyon. de Groot, Kolff & Co., Joosten & Co. en bij Soesman & Co.

(1886)

Heeren Crediteuren van de firma LANDBERG BEZOET de BIE & Co. worden uitgenoodigd tot het bijwonen eener Vergadering op Donderdag den 2den Junij e. k. des namiddags ten een ure in het Lokaal der Javasche Bank, ten einde een ingekomen voorstel van een der Crediteuren in overweging te nemen.

De Commissie van toezigt voor de likwidatie der zaken van de firma *Landberg Bezoet de Bie en Co.*

F. H. TIEDEMAN,
A. R. J. CRAMERUS.

BATAVIA, 20 Mei 1863. (1866)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.

Ligplaats binnen den kleinen boom. (1826)

Slechts weinig bagage kan worden medegenomen.

Stoomschip PALEMBANG PACKET,
Kapitein J. F. SCHEEL.

De **vertrekdagen** van bovengenoemd Stoomschip gedurende de maand **MEI** zijn bepaald:

den 30sten naar Telok Betong (Lampongs).

De Agenten,

(1827) BUIJS JACOBSEN & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand MEI 1863, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Mei.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 12den.
naar BENKOELEN en PADANG, den 25sten.

VAN SOERABAIJA.

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Mei.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkantoren in de stad, bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te *Samarang.*

(1828)

Vracht en Passage naar Soerabaija,

wordt aangeboden met het Nederlandsch Fregatschip

DOGGERSBANK,
Kapitein J. W. H. NUSS.

Informatiën te bekomen bij

de Agenten,

(1844) JACOMETTI & Co.

Passage naar Rotterdam

wordt aangeboden met het snelzeilend Clipper Schip

TRITON,
Kapt. H. T. G. Adriaans.

voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt en uitgerust.

De reis zal vermoedelijk op het einde der volgende maand direct van hier ondernomen kunnen worden.

REYNST en VINJU, *Batavia,*
ANEMAET en Co., *Soerabaija.*

(1841)

Passage naar Rotterdam

wordt aangeboden met het Ned. Fregatschip

REMIGIUS ADOLPHUS,
Kapt. D. FORBES BROWNING,

voorzien een geëxamineerden SCHEEPSDOCTOR en hebbende ruime inrigtingen voor Passagiers; binnen eenige dagen wordt deze bodem beladen van de kust verwacht en zal van hier direct vertrekken.

Adres bij

de Agenten,

(1852) HAGEDORN, PLUMP & Co.

Passage naar Nederland

met het Nederlandsch Schip

JOHANNA ELISABETH,
Kapt. N. Burhoven Junius.

Genoemde Bodem, uitmuntend voor Passagiers ingerigt, heeft in deszelfs ruime en luchtige Campagne nog eenige hutten disponibel.

Aan boord bevindt zich een bekwaam Geneesheer.

Het vertrek is bepaald in het begin van Junij van Soerabaija en zal het Schip alsdan Batavia aandoen.

Nadere inlichtingen te Batavia bij PANDEL & STIEHAUS en te Soerabaija bij KERVEL & Co. (1829)

„ANTHONY VAN HOBOKEN,"
Kapitein H. P. HAZEWINKEL.

Met bovengenoemd nieuw gebouwd snelzeilend driemast Clipperschip wordt eene uitmuntende gelegenheid aangeboden voor ***Passagiers*** naar ***Nederland.***

Dit Schip heeft ruime luchtige Hutten en vaart een geëxamineerden Doctor.

Vertrek in de eerste helft der volgende maand.

Nadere inlichtingen te Soerabaija bij

de Agenten,

(1907) Mc. LENNAN & Co.

STAATHUISHOUDKUNDIGE BEGRIPPEN EN HUNNE TOEPASSING.

Bij een weinig nadenken moet het bij velen verwondering baren, dat de kennis van een tak van wetenschap, zooals de Staathuishoudkunde, nog zoo weinig algemeen verbreid is; dat de toepassing van hare meest eenvoudige beginselen nog met zoo talrijke moeijelijkheden gepaard gaat; dat er nog steeds in het maatschappelijk leven zoo vele inconsequentien plaats hebben of blijven bestaan. Van waar dat alles? Is het aan de wetenschap zelve of aan de slechte toepassing der door haar aangegevene beginselen te wijten? Wij gelooven het laatste en meenen de vele inconsequentien alleen in de zwakheid der menschelijke natuur te moeten zoeken. De betrekkelijk nog jonge wetenschap heeft steeds sedert hare geboorte met ontelbare moeijelijkheden te worstelen gehad; de vele hervormingen, die vooral sedert de laatste jaren door haar zijn tot stand gebracht in het maatschappelijk zamenleven, zijn niet dan voet voor voet als het ware met de wapenen in de hand, na den hardnekkigsten strijd tegen den onwil en de onkunde van zeer velen verkregen geworden. Van daar dat zij, wien het wezenlijk belang des vaderlands eenigsints ter harte ging, met het reeds verkregene te vreden moesten zijn en het overige aan de heilzame uitwerking van den tijd moesten overlaten. Daarenboven heeft zij bij hare eigene voorstanders en verdedigers niet altijd de zoo hoog noodige veerkracht en eensgezindheid gevonden. Hoe dikwerf toch heeft zij bij hen, om niet te zeggen een gebrek aan zelfstandigheid, dan toch een zekere noodlottige zucht om in algemeene bewoordingen te spreken, moeten waarnemen, die dikwerf te veel aan het gezond verstand en het eigen onderzoek van den lezer overlieten en waardoor de minder begaafden zeer gemakkelijk op een dwaalspoor werden gebracht. Kon het anders of dit alles te zamen moest de verbreiding van juiste Staathuishoudkundige begrippen ten zeerste tegenwerken? Moest daardoor niet de ongelukkige stijfhoofdigheid van zeer velen gevoed of aan anderen weinig vertrouwen op de nieuwe denkbeelden ingeboezemd worden? Heeft het karakter, de meerdere of mindere gelukkige maatschappelijke positie van elk individu grooten invloed op zijne beoefening van elken anderen tak van wetenschap, zoodat het slechts aan zeer weinigen gegeven is, zich daarboven te verheffen, hoeveel te meer moet zich dan die invloed doen gevoelen bij dezen, die zoo zeer in het maatschappelijke leven ingrijpt. Daarom worden zoo dikwerf wellicht zeer goede maatregelen niet voorgesteld, of zoo voorgesteld toch niet goedgekeurd en aangenomen, omdat daardoor de belangen van enkelen, het zij van hen, wier taak het is de noodige voorstellen te doen, het zij van hen die geroepen zijn er over te beslissen, eene meerdere of mindere meestal slechts denkbeeldige schade zouden lijden! Hoe dikwerf wordt alleen daarom in de opheffing van een misbruik toegestemd, om daardoor slechts tijd te winnen, en een ander even groot te doen blijven bestaan. Wij zien er dagelijks de voorbeelden van!

De reden hiervoor is gemakkelijk te vinden. Algemeen neemt men aan, dat het economisch streven alleen het streven naar stoffelijken rijkdom is, en dat de mate waarin dat doel bevorderd wordt, genoegzaam de eenige maatstaf is voor de middelen die de mensch daartoe bezigt, zoodat men op economisch gebied alleen zoude kunnen spreken van verstandige of dwaze, niet van rechtmatige of onrechtmatige handelingen. Beschouwde men echter het zich verwerven van rijkdommen niet als einddoel, maar slechts als middel tot bereiking van andere doeleinden; begeerde men meer dan noodig is, om zich en de zijnen het noodig[illegible] te verschaffen; om zich in de [illegible] hoogere mate van aanzien te bezorgen; om [illegible] vrijheid te verlangen,—dan zou men om dit te verkrijgen geene middelen kiezen, waardoor men noodwendig in de achting zijner medeburgeren moet dalen; dan zoude men tot het bereiken eener hoogere ontwikkeling geen weg inslaan, die daarmede geheel strijdig is. Werd dit door ieder in zijn werkkring meer in het oog gehouden, de maatschappelijke zamenleving zou er niet anders dan bij winnen; geene inconsequentien zouden er meer plaats hebben, waardoor zoo dikwerf aan onwilligen machtige wapenen worden in de hand gegeven, de strijd zeer bemoeijelijkt, en wat het voornaamste is, de vooruitgang zeer twijfelachtig gemaakt wordt. Geloofde men meer aan de schoone woorden van een der grootste Staathuishoudkundigen »Nuire à autrui c'est nuire à soi-même," er zouden minder de menschheid geenszins vereerende handelingen plaats hebben, meer gemeenschappelijke zamenwerking tot het bereiken van algemeene hoogere ontwikkeling en veredeling gevonden worden. De wetenschap staat vast en onomstootelijk, wat eenmaal na ernstig onderzoek gebleken is waar te zijn, blijft overal en altijd waarheid, inconsequentien bewijzen, dat die waarheid slecht toegepast wordt, en dat de mensch uit verkeerd begrepen eigenbelang aan hare zegepraal hinderpalen in den weg legt. Wij zullen gelegenheid vinden later hierop terug te komen.

W.

DE KOFFIJVEILINGEN OP SUMATRA.

(*The Straits Times*).

Het kan niet anders, of wij moeten in al hetgeen Nederlandsch-Indie betreft een groot belang stellen. De Nederlanders toch zijn in deze streken onze naaste buren, hun handel en politiek zijn met de onze naauw verbonden, en het is dus onze plicht de aldaar voorkomende belangrijke kwestien aandachtig te beschouwen. Omtrent handelsaangelegenheden in het bijzonder mogen wij het stilzwijgen niet bewaren, daar een klein maar belangrijk gedeelte van den handelstand op Java uit Engelschen bestaat, voor wie eene goede wetgeving niet anders dan voordeelig, eene slechte daarentegen ten hoogste nadeelig moet zijn.

De strijd of de periodieke koffijveilingen te Batavia of te Padang moeten plaats hebben, is nog in geenen deele beslist. De telkens op nieuw herhaalde vertoogen onzer naburen hebben schipbreuk geleden op de eenmaal in Nederland daaromtrent aangenomene denkbeelden, en de koffijveilingen worden dus nog voortdurend te Padang gehouden. Hoewel wij sedert lang reeds gewoon zijn aan de behoudende richting der politiek en het vooroordeel van het Nederlandsche goevernement tegen alles wat strekken kan om de outwikkeling zijner Indische kolonien te bevorderen, zoo kunnen wij er ons evenwel geen denkbeeld van vormen, hoe het zoo blind tegen zijn eigen belang in, in deze zaak heeft kunnen handelen. Omstreeks 200,000 pikols suiker en 50,000 pikols Java koffij in de residentien Samarang en Soerabaija gewonnen, zullen dit jaar weder als gewoonlijk te Batavia worden verkocht. Met uitzondering van de veilingen van vogelnestjes (in welk artikel er geen andere handel bestat) en van peper (waarvan de hoeveelheid slechts gering is) wordt de geheele massa goevernements produkten te Batavia verkocht en betaald, en hierop moest de Sumatra koffij alleen geen uitzondering maken.

Maar er bestaan andere en meer gewichtige redenen, waarom naar ons gevoelen, de koffij veilingen te Padang, die van allen het meest belangrijk zijn, zoodra mogelijk moeten ophouden.

De gemeenschap tusschen Batavia en Padang kan niet slechter zijn dan zij reeds is. Daar er slechts eens per maand een stoomboot van de eene stad naar de andere vaart, en er geen telegraaf bestaat, zoo is het onmogelijk eens gegeven orders te herroepen of te wijzigen, en daar de meeste firma's te Padang slechts agentschappen van Bataviasche huizen zijn, zoo kunnen de kooplieden, die zulke agentschappen daar niet bezitten, niet anders dan met groot nadeel werken, en bestaat er dus voor de concurrentie geen open veld. De orders voor koffij van Europa of van de Vereenigde Staten worden meestal naar Batavia opgezonden, zoodat huizen die te Padang geen agentschap bezitten, genoodzaakt zijn het opvolgen dier orders aan anderen op te dragen, en het gevolg hiervan is dat, daar het Padangsche agentschap reeds genoeg orders van zijn principaal te Batavia ontvangt, het daaraan boven die van vreemden de voorkeur zal en moet geven.

Maar daarenboven ziet het bestuur in Nederlandsch-Indië niet in, dat wanneer de veilingen te Batavia plaats hadden, de voordeelen groot zouden zijn; de concurrentie zoude immers, niet zooals nu voor enkelen, maar voor allen open zijn, en de prijzen zouden daardoor hoogst waarschijnlijk stijgen.

Dat de zaak een ernstig onderzoek waard is, blijkt uit de volgende statistieke opgave. In het jaar 1847 bedroeg het geheele bedrag der door het goevernement verkochte pikols koffij 2.237 pikols, tegen ƒ 10,10 per pikol; 15 jaar later, in 1862, is die hoeveelheid tot 144,120 pikols geklommen, terwijl de laatste driemaandelijksche veiling alleen 35.000 pikols bedroeg, tegen den prijs van niet minder dan ƒ 41,13 per pikol. De veiling van dit jaar bedroeg 24,200 pikols 1e kwaliteit, en er werd de tot nu toe nog niet voorgekomen hooge prijs van ƒ 43,13 per pikol besteed, welke prijs die der Europeesche markten in verhouding verre te boven gaat. Daar men nu die hooge prijzen onmogelijk had kunnen voorzien, zoo konden vele orders niet opgevolgd worden, en konden verschillende huizen, die niet te Padang vertegenwoordigd waren, geen koffij bekomen, wat het geval niet zoude geweest zijn, indien zij in persoon bij de veiling hadden kunnen tegenwoordig wezen. Zoolang de veilingen te Sumatra gehouden worden, zal facto het stelsel altijd exclusief zijn.

Door de veilingen te Batavia doen plaats hebben zal de handel van Padang niet meer benadeeld worden die van Samarang en Soerabaija, door dat de door die residentien geleverde suiker en koffij te Batavia verkocht wordt. De inscheping zoude dan te Padang plaats hebben en vele onaangenaamheden, daarbij nu bestaande, zouden uit den weg geruimd worden. Eindelijk zoude de koffij te Batavia betaald worden, hetwelk èn voor de koopers voordeeliger zou zijn, èn voor het goevernement de administratie gemakkelijker zoude maken.

Bovenstaand artikel laten wij natuurlijk voor rekening van den *Straits Times.* *Red.*

IETS OVER SINGAPORE

Singapore was oorspronkelijk bestemd tot een vrijhaven en heeft zijn voorspoed en tegenwoordigen bloei geheel alleen daaraan te danken, dat het dat gedurende 43 jaren bleef. Het Britsch Indisch bestuur moet dit niet uit het oog verliezen, zoo als het toch schijnt te doen, daar het £ 800 's jaars wil besteden tot het aanstellen van een havenmeester. En dit wordt voorgesteld op een oogenblik dat de Nederlanders reeds verschillende havens, op geen grooten afstand van de onze gelegen, voor het publiek verkeer hebben open gesteld, b. v. Riouw, dat nog geen 40 mijlen van Singapore verwijderd ligt, en Sambas en Pontianak op de kust van Borneo gelegen. Even zoo hebben zij hun tot nu toe gevolgd beschermend stelsel laten varen, en hebben zij onlangs Makasser, een hunner eerste bezittingen, tot een vrijhaven verklaard, waardoor aldaar zonder twijfel een zeer uitgestrekte inlandsche handel zal ontstaan, die tot nu toe te Singapore gedreven werd, alleen omdat het vrij was en de handel te Makasser door allerlei beletselen bemoeijelijkt werd. Hetzelfde heeft met verscheidene havens op Sumatra plaats gehad. Ook de Franschen hebben voor korten tijd Saigon, een weinig ten noorden van Singapore gelegen, tot een vrijhaven verklaard, waardoor voorzeker de handel van Singapore ook in die streken zal geknakt worden. Daar nu zulk eene vrijzinnige en wijze politiek door de overige Europeesche machten in Indië gevolgd wordt, zoude het Britsch Indisch bestuur door het doorzetten van den voorgestelden maatregel een stap achterwaarts doen. Men moet nimmer vergeten, dat de plaatsen aan de straat gelegen en voornamelijk Singapore, de depôts zijn van den handel met de omliggende inlandsche rijken. Haar voortdurend bestaan hangt geheel van dien handel af, en die zal zich steeds daarheen begeven, waar hij vrij is.

(Straits Times.)

INGEZONDEN STUKKEN.

DE MILITAIRE COURANT
VAN HET
Nederlandsch-Indische Leger.

Eerdaags zal bij genoegzame deelneming te Soerabaija verschijnen eene militaire Courant voor het Nederlandsch-Indische-Leger onder het motto: *Du choc des opinions jaillit la vérité.*

Teregt merkt de uitgever der Soerabaija Courant op, dat het Leger hier te lande behoefte heeft aan een eigen tijdschrift, ten einde zijn belang te behandelen en zoo noodig te verdedigen. Ik zeg te regt. — Want het voordragen der belangen van den officier of soldaat, het teregtwijzen van verkeerde behandelingen nopens militaire aangelegenheden en het aangeven van misbruiken ingeslopen bij het een of ander onderdeel van het Leger — zulke zaken behooren niet in Handels- of Advertentie-Bladen opgenomen te worden. Zulke onderwerpen van militairen aard dienen de kolommen te beslaan van eene militaire Courant.

De Soerabaija Courant van den 11den Mei jl. over deze aangelegenheid sprekende, zegt „de uitgever is gevonden — de Redaktie zal gevonden worden."

Het spreekt van zelf, dat om een Courant uit te geven ook eene Redaktie benoodigd is, maar — wie zal de Redaktie der militaire Courant van het Nederlandsch-Indische Leger uitmaken? Wie zal die Courant redigeren? . . . . Voorwaar vragen die nu nog niet kunnen beantwoord worden, en vraagstukken die eerst bij de verschijning van het meerbesproken weekblad zullen opgelost zijn.

Mogt men voor alsnog geene keuze gedaan hebben, dan zoude mijns inziens het zeer in het belang zijn der militaire Courant, wanneer de Redaktie daarvan zamengesteld werd uit officieren der verschillende wapens en diensten van het Nederlandsch-Indische Leger; uit mannen, die, bij wetenschappelijke kunde, kennis en ondervinding in militaire aangelegenheden paren, en dus voorzeker in staat zijn om de belangen van het Leger in het algemeen en die van den krijgsman in het bijzonder te bespreken, te bepleiten en des noods daarvoor te strijden, en wanneer dan de betrekking van Hoofdredakteur door een gepensioneerd Hoofd- of Subaltern officier wordt waargenomen, door iemand die bij het Leger geene promotie meer behoeft te maken, die aan geene militaire wetten meer onderworpen is en die dus openlijk voor zijne meening kan en mag uitkomen, dan kan de uit te geven militaire Courant niet beter geredigeerd worden. — Zulk eene Redaktie is noodig voor eene militaire Courant — met zulk eene Redaktie alléén kan het militaire Weekblad veel goeds en nuttigs voor het Nederlandsch-Indische Leger stichten.

En met den wensch, dat de militaire Courant niet alléén eene voortreffelijke Redaktie, maar vele medewerking en inteekenaren moge erlangen en ondervinden, opdat toch eindelijk eens tot stand kome„ eene door 't Indisch Leger dringend gevoelde behoefte, wat jaren lang reeds de wensch van zoo velen was," zal ik mijne opmerkingen besluiten.

L. G. D.

Waarde Heer Redacteur!

Met genoegen heb ik, met vele anderen, laatstleden Vrijdag het Concert in de Willemskerk bijgewoond. *Kritikus* wil en mag ik niet zijn; ik heb veel schoons gehoord, en breng *hulde en dank* aan *allen*, die medegewerkt hebben om Batavia's ingezetenen zulk een genoegelijken avond te doen doorbrengen. Wanneer de echte kunst *aldus* hare gaven wijdt aan de leniging van de smart van natuurgenooten, dan is daar zooveel verhevens in gelegen, dat persoonlijke lof den indruk voor het dankbare gevoel zou verminderen.

Maar, hoe goed het den gevoeligen mensch ook doet te bemerken, dat eene roepstem om ondersteuning voor de hulpbehoevenden hier geene roepstem in de woestijn gebleven is, dat het publiek van Batavia met warmte deelnam aan de edele daad der voorstanders en beoefenaars van de schoone kunsten, toch is het in mijn oog te betreuren dat zoodanig iets moest plaats hebben om eene onderwijzersweduwe onderstand te verschaffen. Wanneer zal dan de tijd eens komen, waarin de man, die het verhevenste werk in de Maatschappij heeft te volvoeren, zonder kommer zal kunnen leven, zonder vrees voor het lot van nablijvenden zal kunnen sterven? — Die tijd, waarde Redacteur, zou er reeds hebben kunnen zijn, want alle onderwijzers erkennen het met dankbaarheid, dat de Hoofdcommissie van onderwijs in Nederlandsch-Indie bij de Hooge Regering voor hen het beste tracht te verkrijgen; zij heeft een concept van wet ingediend, waardoor in geval van aanneming, in vele opzigten het lot van den onderwijzer zou verbeterd worden. Dan hoe vele maanden, bijna zeggen wij jaren, heeft dit hoogst aangelegen onderwerp reeds de harten der onderwijzers met hoop op de toekomst vervuld! Hoe velen zijn er niet, die van de nieuwe regeling hun verder levensgeluk verwachten, maar die nog maar altijd moeten blijven uitzien en hopen op de dagen die komen zullen! — Waar, geachte Heer Redacteur, waar ligt dan het ontwerp van de Hoofdcommissie van onderwijs? — Welke zijn de redenen, die deze zaak zoodanig doen vertragen? Is de zaak nog aanhangig bij den Raad van Nederlandsch-Indie? — Of is zij in de portefeuille van den Minister van Koloniën? — Ziedaar eenige vragen, waarop ik wel eens antwoorden gehoord heb, maar antwoorden, waarover ik het wijzer acht het stilzwijgen te bewaren. Liefst hoorde ik een antwoord van Regeringswege, dat bevestigend klonk op de laatste mijner vragen, want dan zou er met onzen nieuwen Minister van Koloniën, die stellig tot de voortvarende staatslieden behoort, spoedig een einde aan de zaak komen.

Het is u bekend, waarde redacteur en vriend, dat ik persoonlijk geen het minste geldelijk belang in de zaak van het onderwijs meer heb, en dat ik dus alleen schrijf in dat van mannen, die ons tegenwoordig hoogst belang, de ontwikkeling onzer kinderen, en daardoor voor het geheele land het grootste belang voor de toekomst, in handen hebben.

Verpligt mij door het plaatsen van deze weinige regels; welligt lokken zij eenig antwoord uit en kan spoedig de Hoofdcommissie van onderwijs haar aangevangen goed werk weder voortzetten.

Geloof mij Uw vriend

BATAVIA, 20 Mei 1863. S. s.

Waarde heer Redakteur!

In UEds. geëerd blad van Woensdag jl. las ik eene advertentie aangaande het bloeijen der taphuizen.

Inzender dezes, een bewoner dier wijken zijnde, was immer in den waan, dat die huizen bestonden met voorkennis der politie, maar kennis genomen hebbende van de daarop passende bepalingen, moet ik aannemen, dat zij oogluikend worden toegestaan, hetwelk eene zeer verkeerde zienswijze der politie mag genoemd worden; sints ruim twee jaren toch is over dergelijke kitten geschreven, en het is eene bekende zaak, dat tot in het diepst der nacht de grootste ongeregeldheden daar plaats vinden, iets wat schandelijk en grievend voor het oog des Inlanders moet zijn.

Het is meer dan noodig, dat de politie hier een einde aan maakt.

HEIMLAND,
Bazar Senin.

BATAVIA, 23 Mei 1863.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Wij deelen met genoegen aan onze lezers mede, dat door Z. M. den Koning zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw, de Heeren,

P. F. Uhlenbeck, gepens. kapt. luit. t/z. van het sedentaire zeewezen in Ned.-Indie;

H. A. Steyn Parvé, vroeger ass. res. van Ledok, residentie Bagelen; thans res. van Tapanoli;

M. H. J. Kollmann, ass. res. van Ledok;

P. F. Woesthoff, kontroleur der 1ste klasse bij de landel. ink. en kultures op Java, en

A. J. W. van Delden, oud-hoofdambtenaar ter algemeene sekretarie, thans koopman te Batavia.

Wij maken onze lezers opmerkzaam, dat, volgens bekendmaking van den Direkteur der Produkten en Civiele magazijnen in de *Javasche Courant* van heden, bij het postkantoor als regel is aangenomen, om alle brieven te verzenden met de *eerste mailgelegenheid*, zoodat het *onnoodig* is voortaan op het adres te schrijven de woorden: „*per fransche of per eerste mail,*" waarvan evenwel zijn uitgezonderd die brieven, waarop door den afzender uitdrukkelijk de gelegenheid is aangegeven, waarmede hij de verzending verlangt, zullende in dat geval die aanwijzing worden gevolgd.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.
VAN 20 TOT 22 MEI 1863.

HOTEL DES INDES. E. Prive, J. Hoofsteeder, van Pontianak. — Noordwijn, G. Eck, Mijers, van Zandwijk, Thierens, van de Reede. — Hackstroh, van Singkawang

JAVA-HOTEL. Westerbaan Schmidt, von Hedemann, van Pontianak. — Gobee, J. P. Faubel, van de Reede. — J. van Staveren, M. van Slee, B. Lamberts, L. E. F. Dugenes, Mos, van Nederland. — A. F. Giese, van Panaroekan. — J. A. N. W. Dooghmans, van Palembang.

Aangekomen en Vertrokken Passagiers van Batavia.
VAN 20 TOT 22 MEI 1863.

Met het Ned. Ind. stooms. *Oenarang*, gezagv. H. Kramer, de Heeren von Hedemann, Halkema en Echtgenoot, van Huffel en Echtgenoot, Westerbaan Schmidt, Hoofsteeder, Plassar, Hackstroh, benevens Z. M. troepen, van Pontianak, Singkawang en Billiton.

Met het Ned. schip *Nagasaki*, gezagv. Mos, de Heer H. Ahlers, van Rotterdam.

Met het Ned. schip *Nieuw-Holland*, gezagv. Willing, de Heeren Diest Lorgion en Echtgenoot, Baart de la Faille, Fredzes, Vriese, Helderman, Coenes, van de Spiegel, Mevr. van Soomeren Greve en twee kinderen, Maj. van Staveren, 2de Luits. Lamberts, Broese, van Slei en Dugues, van Amsterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. *Prins van Oranje*, gezagv. van Zandwijk, de 1ste luit. de Neys, de Heeren B. J. Saringa, Stavers en Echtgenoot, Smit, Vriesman, Johan, Schalligen één kind, Racine, van Reyn en Echtgenoot, Mevrouwen Belle en van Vloten, benevens Z. M. troepen, naar Soerabaija en Bandjermasin.

Met het Ned. Ind. stooms. *Macassar*, gezagv. J. C. Bierings, de 1ste luit. Botter, de Heeren J. H. Deibert, Gieseke, P. van Dijk, B. Donker Curtius, Schuurman, van Gennep, Purvis, Ferzenaar, L. de Scheemaker, Mevr. de weduwe Kooy, benevens Z. M. troepen, naar Padang en Benkoelen.

Met het Ned. Ind. stooms. *Oenarang*, gezagv. H. Kramer, de Heeren von Below, Brandon, van Hulsteyn en Echtgenoot, Lucassen, van Drongelen, Schaeftlein, Teyssman, Tiedeman, Stok, de Bracouier, Engelke, twee dames van Brinkhout, Mej. Franck, benevens Z. M. troepen, naar Samarang.

Batavia, 22 Mei. — Z. E. de Gouverneur-Generaal met gevolg is in den ochtend van den 20sten dezer van Buitenzorg vertrokken en des namiddags ten een en een kwart ure in welstand te Tjiandjoer aangekomen.

Banka (April). — Gedurende deze maand was het weder met afwisseling warm en regenachtig. De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking en der Chinesche mijnwerkers was allerwege gunstig. De inlandsche bevolking hield zich bezig met den padioogst, welke over het algemeen bevredigend was. In de mijnen werden de werkzaamheden onafgebroken voortgezet. De verzamelde gewasschen erts bedroeg onder ultimo April 245 nachten of ± 6615 pikol tin.

Op den 2den April arriveerde ter hoofdplaats Muntok een Chinesche wangkang, komende van China. De gezagvoerder van dat vaartuig berigtte, dat hij in de Chinesche zee een ontmoeting had gehad met vier Chinesche rooversvaartuigen, afkomstig van Canton. Nadat de roovers de wangkang genaderd waren, zonden zij een bootje, bemand met zes gewapenden, op dat vaartuig af. Aan boord der wangkang gekomen, gelastten zij de opvarenden om zich naar het achterdek te begeven, met bedreiging van hen, indien zij zulks weigerden te doen, te zullen vermoorden. Nadat de opvarenden aan dezen last voldaan hadden, werd het vaartuig dadelijk door een groot aantal roovers beklommen, die na zich van 16 pikols rijst, 300 kisten thee, 100 pikols aardappelen, eenige wapenen, kruid en andere goederen, welke zich aan boord der wangkang bevonden, te hebben meester gemaakt, aan de opvarenden vergunden de reis te vervolgen.

Gedurende de maand April is te Muntok aan inkomende en uitgaande regten ontvangen. . . . . *f* 2028:28
In April 1862. . . . . „ 634:40

Dus meer in April 1863. . . . . *f* 1393:88

Billiton. (April). — De gezondheidstoestand onder de inlandsche bevolking was naar wensch, onder de mijnwerkers redelijk. In alle mijnen was men werkzaam.

Door den plaatselijken geneesheer werden 116 personen gevaccineerd; door het bestuur werden pogingen aangewend om de vaccine ook in de binnenlanden in te voeren.

De oogst was bijna afgeloopen; hoewel er genoeg rijst voorhanden was, daalde de prijs evenwel nog niet. De uitvoer van damar, tripang, karet en agar-agar naar Singapore was aanzienlijk. Van Java en Singapore werd nog al veel rijst ingevoerd.

De Engelsche bark *Colonsay*, die op het Alceste-rif gestrand was, lag den 30sten April zeilree om naar Batavia te vertrekken.

Z. M. stoomschip *Het Loo* arriveerde den 7den April te Tandjong Pandan om water en kolen in te nemen, en zette den 11den koers naar Gaspar-eiland en Banka. Van zeeroovers werd niets vernomen. Er kwamen slechts weinig Singkeh's aan.

Riouw (April). — De weêrsgesteldheid was gedurende deze maand gunstig en de gezondheidstoestand der inlandsche bevolking bevredigend.

Ten gevolge van den aanzienlijken uitvoer van gambier en van zwarte en witte peper was de handel gedurende deze maand levendiger dan in de vorige maand. Er kwamen te Tandjong-Pinang aan 8 Europeesch getuigde vaartuigen onder Nederlandsche vlag, metende te zamen 922 lasten, en 20 inlandsche vaartuigen, gezamenlijk groot 282 lasten; terwijl vertrokken 5 Europeesch getuigde vaartuigen, onder Nederlandsch vlag, metende te zamen 626 lasten, en 25 inlandsche vaartuigen, gezamenlijk groot 388 lasten.

De uitvoer van stapel-produkten bestond uit:

gambier	6720	pikols
witte peper.	769	„
zwarte peper	1827	„

Voorts werden nog uitgevoerd 467 pikol witte aarde, 400 stuks matwerk en 2000 stuks hout in soorten en planken, meest alles bestemd voor Java. De invoer bestond hoofdzakelijk uit 4015 pikol rijst.

De stand der marktprijzen op ultimo April was als volgt:

gambir, 1ste soort	per pikol *f*	9,34
„ 2de „	„ „ „	8,77
peper (witte)	„ „ „	24,65
„ (zwarte)	„ „ „	15,56
rijst witte	per pikol „ „	7,50
varkensvleesch	„ „ „ „	24,62
klapperolie	„ „ „ „	25,05

agio sp. m. 100 = *f* 289.—

Wester-Afdeeling van Borneo. — In de afdeelingen Montrado, Sintang, Mampawa en Soekadane, zoowel als ter hoofdplaats Pontianak gingen bij voortduring de zaken naar wensch. Te Sintang kwamen bij herhaling berigten in omtrent sneltogten, voorgenomen door Dajaks van Moalang, Ketoengouw en Silat. Door den adsistent-resident aldaar werden dienaangaande de noodige maatregelen genomen.

Over het algemeen was de weêrsgesteldheid gunstig en de gezondheidstoestand bevredigend; op enkele plaatsen, vooral in het Sintangsche en Mampawasche, deed zich eene oogziekte voor, alsmede gevallen van koorts. Bijna overal was de oogst afgeloopen; de resultaten waren volgens berigten gunstig. De prijzen der eerste levensmiddelen waren middelmatig. De handel was vrij levendig.

De afdeelingen Montrado en Sambas, alsmede de hoofdplaats Sambas, werden bezocht door Engelsche kanonneerbooten, behoorende tot het eskader, tot opsporing en bestrijding van zeeroovers in deze wateren gestationeerd. Met hetzelfde doel was ook de kommandant van Z. M. schroefstoomvaartuig *de Liege*, in gemeenschap met de beschikbare vaartuigen van de gouvernements-marine, voortdurend werkzaam. Door de landmagt werden kleine militaire posten opgesteld te Mampawa, Soengei-Doeri, Soengei-Raja Sedau en Pengangkat, om de kust tegen aanvallen van zeeroovers te beveiligen. (*Jav. Ct.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

EXTRAKTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, den 20sten Mei 1863 (No. 52.)

(Staatsblad no. 58.)

Gelezen de missive van den minister van Koloniën van 25 Maart 1863, Lt. APZ, no. 11/403;

Gelet, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Krachtens magtiging des Konings, in afwachting van de vaststelling van de in overweging zijnde reorganisatie van het hoog-militair-geregtshof in Nederlandsch-Indië, met alteratie van artikel 1 van de provisionele instruktie voor dat hof (staatsblad 1819, no. 21), en van het besluit van den Kommissaris-Generaal over Nederlandsch-Indië van 23 December 1828, no. 21 (staatsblad no. 92), te bepalen.

1o. dat het hoog-militair-geregtshof van Nederlandsch-Indië voortaan zal zijn zamengesteld uit den president van het civiele hof, twee civiele leden en drie hoofd-officieren van de landmagt;

2o. dat, ingeval dat militair-geregtshof moet kennis nemen van strafzaken, waarin personen, tot de marine behoorende, als beklaagden betrokken zijn, een hoofdofficier van dat korps door den Gouverneur-Generaal op voordragt van den president zal worden aangewezen, om als lid in die zaken zitting te nemen.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De eerste Gouvernements Sekretaris,
WATTENDORFF.

BATAVIA, den 21sten Mei 1863 (No. 1.)

(Staatsblad no. 59.)

Gelezen de missive van den minister van Koloniën van 24 Maart 1863, Lt. AAZ, No. 10/385;

Gelet enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings:

a. de afdeeling Groote en Kleine Dajak (residentie Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo) te splitsen in twee afdeelingen, waarvan de eene, onder den naam van Groote Dajak, het stroomgebied van de Kahajan, en de andere, onder den naam van Kleine Dajak, het stroomgebied van de Kapoeas en Poeloe-Petak omvatten zal;

b. in te trekken het ambt van reizend civiel gezaghebber in de Groote en Kleine Dajak;

c. in dienst te stellen:

1o. twee civiele gezaghebbers, één voor ieder der sub *a* genoemde afdeelingen, zoo lang officieren met de voorloopige waarneming van die betrekking zullen belast zijn, bezoldigd met *f* 12000 (twaalf honderd gulden) 's jaars, standplaats houdende te Pangkok in de nabijheid der monding van de Kahajan en aan de monding van de Kapoeas (Kwala Kapoeas);

2o. een zoutverkooppakhuismeester bij het te Pangkok op te rigten zoutverkooppakhuis en zulks op den voet der bepalingen van het besluit van 5 Januarij 1851, no. 23 (staatsblad no. 2);

d. aan ieder van de hierboven bedoelde civiele gezaghebbers toe te voegen:

een schrijver op.	*f* 300	's jaars.
drie policie-wachters, te zamen.	„ 360	„
drie recherche beambten te zamen.	„ 360	„
Totaal	*f* 1020	

(*een duizend twintig gulden*) 's jaars;

e. te bepalen, dat:

1o. de vestiging te Pangkok aan de monding van de Kahajan, en

2o. de vestiging aan de monding van de Kapoeas zijn begrepen onder de plaatsen, bedoeld bij artikel 1 van de bepalingen op de scheepvaart en de handel in de kleine havens bewesten Bandjermasin (Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo), gearresteerd bij het besluit van 21 Julij 1838, no. 8.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De eerste Gouvernements Sekretaris,
WATTENDORFF.

BATAVIA, den 22sten Mei 1863. (No.) 16.

(Staatsblad no. 60.)

Gelezen, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Te bepalen, dat het Chineesch bestuur in eigenlijk Siak bestaat uit één onbezoldigd kapitein.

Ten tweede; enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De eerste Gouvernements Sekretaris,
WATTENDORFF.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten Januarij 1863, no. 59, is aan Frans Schoenbrod, thans gedetineerd te Weltevreden, opheffing verleend van de vlek van eerloosheid en alle de gevolgen van dien, welke geacht zouden kunnen worden als nog op hem te kleven, uit krachte van een vonnis van den krijgsraad te velde in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo van den 12den Julij 1861, waarbij hij ter zake van misdaad is vervallen verklaard van den militairen stand en veroordeeld tot twee jaren kruiwagenstraf.

Bij Koninklijk besluit van den 6den Maart 1863, no. 58, is de eerste luitenant-kwartiermeester van het leger in Nederlandsch-Indië, met verlof in Nederland, W. van Baasbank, op verzoek, eervol uit Z. M. militaire dienst ontslagen onder toekenning van pensioen.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den pastoor bij de roomsch-katholieke gemeente te Padang J. Verhaagh, aan den inspekteur voor het boschwezen in Nederlandsch-Indië E. von Röessler, aan den ambtenaar bij het boschwezen ter beschikking van den resident van Soerakarta G. Schilthuis en aan den telegrafist der tweede klasse A. K. van Deventer.

Ontheven:

Eervol, van de verdere waarneming van het bestuur der residentie Djokjokarta, de resident van Soerakarta F. N. Nieuwenhuijzen

Benoemd:

Tot resident van Djokjokarta, de resident van Pekalongan N. A. T. Arriëns.

BIJ DE DIREKTIE DER PRODUKTEN EN CIVIELE MAGAZIJNEN.

Tot hoofd-kommies, de eerste kommies N. Altheer.

Tot eersten kommies, G. H. Boelhouwer, laatstelijk eerste kommies ter algemeene Sekretarie, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens haven- en pakhuismeester te Benkoelen, de kommies-administrateur bij het entrepôt te Batavia J. A. A. Hemler.

BIJ HET BUREAU VAN DEN CHEF OVER DE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot eersten kommies, de kommies en vendumeester te Sambas F. Heeger.

Tot tweeden kommies, de derde kommies bij de direktie der produkten en civiele magazijnen P. A. Fisser.

BIJ DE WEESKAMER TE BATAVIA.

Tot tweeden kommies, de kommies boekhouder bij het sekestraat R. Tile.

Tot kommies boekhouder bij het sekestraat, de buitengewoon derde kommies bij hetzelve J. Latuperisa.

Tot buitengewoon derden kommies bij het sekestraat, de eerste klerk bij die afdeeling, A. Vincko.

Tot schout te Pasoeroean, L. F. Schefer, thans die betrekking vervullende.

Tot schout te Riouw, J. W. Sijnja, thans die betrekking vervullende.

Gesteld:

Tot beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust, de klerk bij de direktie der produkten en civiele magazijnen, Jhr. E. R. Kraijenhoff en B. Donker Curtius, onlangs uit Nederland alhier aangekomen.

Vergund:

De uitoefening van het beroep van landmeter aan R. C. van der Palm, ingenieur der derde klasse bij de burgerlijke openbare werken.

Goedgekeurd:

Dat door den Direkteur der Kultures

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES,

Is geplaatst:

In de residentie Pasoeroean, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking C. M. F. Stockhausen.

Gedetacheerd:

Bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, de ter beschikking van den hoofd-ingenieur van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië gestelde ingenieur der tweede klasse J. W. Th. Bertrand.

Militair Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de eerste luitenant-kwartiermeester G. A. Oosthout.

Benoemd:

Tot adjoint bij den generalen staf, den onder-intendant der tweede klasse van de militaire-administratie W. M. de Jongh, met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijne dienst zal worden gevoerd à la suite.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

PLEGTIGE UITREIKING
VAN DE
ONDERSCHEIDINGEN AAN DE BEKROONDEN UIT NEDERLAND,
op de Tentoonstelling te Londen, in 1862,
VAN
Nijverheid en Kunst aller Volken,

's Hage, 31 Maart.

Tegen 's namiddags half een ure vergaderden de naar de residentie opgeroepen inzenders in het lokaal van de eerste kamer der staten-generaal, wier gewone inrigting voor de tegenwoordige bestemming eenigzins veranderd was. Voor het bekende levensgroote afbeeldsel van wijlen Z. M. koning Willem II zaten de heeren ministers, terwijl de minister van binnenlandsche zaken een weinig meer vooruit plaats nam aan eene daartoe gestelde tafel, waarop de medailles en eervolle vermeldingen waren nedergelegd.

Ter zijde van dien minister zat de gezant van Groot-Brittannie. Ter regterzijde der heeren ministers zaten op de gewone plaatsen der leden van de eerste kamer, de heeren voorzitters der beide kamers van de staten-generaal, de vice-president van den raad van state, de president van de rekenkamer en die van den hoogen raad, de direkteur van het kabinet des konings, de kommissaris des konings in deze provincie, de heer burgemeester en de militaire gouverneur der residentie, zoomede de heer van Brienen van de Groote Lindt, als kommissaris van wege het Nederlandsche gouvernement bij de Londensche tentoonstelling. Ter linkerzijde van den minister van binnenlandsche zaken zaten de leden der hoofd-kommissie *ter bevordering van de Nederlandsche Nijverheid* op gezegde tentoonstelling. In het middenruim der zaal zaten de bekroonden, aan wie eerepenningen waren toegedacht, terwijl op de banken aan de zijden der zaal de overige inzenders plaats hadden, aan wie eervolle vermeldingen waren ten deel gevallen. Zoowel de gereserveerde als de publieke tribunes waren door eene talrijke schare belangstellenden bezet.

De minister van binnenlandsche zaken, de heer Thorbecke, opende hierop de plegtigheid met de volgende worden:

Mijne Heeren!

„Wij zijn ter eere van onze nijverheid en van onze Hollandsche kunst te zamen gekomen. Wij verlangen de onderscheidingen, die zij in den vreemde voor zich en voor het vaderland hebben verworven, in het openbaar uit te deelen.

„Ik geef het woord aan den president van de hoofdkommissie, ter mededeeling van het verslag van het gebeurde."

De president der hoofdkommissie vatte hierop het woord.

Hij begint met den minister dank te betuigen voor de wijze, waarop hij de uitreiking van de onderscheidingsteekenen aan de Nederlandsche nijverheid heeft willen bepalen. De hoofdkommissie heeft daarin niet alleen het bewijs gezien van het belang dat gesteld wordt in de vaderlandsche industrie, maar de waarde der onderscheidingen wordt daardoor ook verhoogd. Toen de hoofdkommissie hare taak aanvaardde, was de tijd, vóór de opening der tentoonstelling bepaald, kort, de middelen beperkt en de tentoonstelling van Haarlem moest nadeelig voor onze industrie werken, om met kracht tegenover de vreemde industrie in het strijdperk te treden. De kommissie mag echter met genoegen herinneren aan de ondervondene medewerking van de hooge regering, den kommissaris des konings en de onderscheiden sub-kommissien. Voor de Oost-Indien was de tijd veel te kort. Door de krachtige medewerking van den minister van kolonien en de voortvarendheid van den gouverneur-generaal, is het toch mogen gelukken op de groote wereldtentoonstelling nog eenige belangrijke proeven der Indische industrie ten toon te spreiden. Spoedig ontstond hier de vrees, dat de ruimte voor Nederland in het gebouw aangewezen, te gering zou zijn. Het is der hoofdkommissie evenwel gelukt, met kracht de belangen van de Nederlandsche Nijverheid bij de Engelsche kommissarissen voor te staan. Het getal inschrijvers bij de hoofdkommissie bedroeg 365, er werden evenwel slechts door 283 personen goederen ingezonden, zoodat zij bijna allen in de bepaalde ruimte konden worden geplaatst. Het getal inzenders uit Nederlandsch-Indie bedroeg 66, zoodat door 349 inzenders de Nederlandsche nijverheid waardig werd vertegenwoordigd. De plaats voor de goederen aangewezen was zeer gunstig, en de indruk, dien het tentoongestelde op bevoegde beoordeelaars maakte, was zeer goed. De nijverheid was door de Engelsche kommissarissen in 36 hoofd-afdeelingen gesplitst, waarvan in 34 de Nederlandsche nijverheid met eere prijkte. De hoofdkommissie is niet geroepen de waarde van het tentoongestelde te beoordeelen; dit was overgelaten aan de jury; doch de hoofdkommissie mag niet onvermeld laten, dat in den officieelen katalogus van de Engelsche kommissarissen, van de ingezonden voorwerpen door Nederland, bijzonder werden geroemd de groote ster van het Zuiden, tentoongesteld door de heeren Coster te Amsterdam; de plateelprodukten, de goudborduursels enz.; van wege Nederland werden vier leden in de jury benoemd. In 27 hoofdklassen werden òf eerepenningen òf eervolle vermeldingen verkregen, zoodat niet minder dan 67 eerepenningen en 79 eervolle vermeldingen door den minister, aan de Nederlandsche nijverheid kunnen worden uitgereikt. Het aantal onderscheidingen is zeker groot te noemen, maar de hoofdkommissie had zich gevleid, dat, in plaats van eervolle vermeldingen, aan enkelen eerepenningen hadden kunnen worden uitgereikt. Zij heeft daartoe nog pogingen aangewend, maar door het vertrek der leden van de jury is zij daarin niet kunnen slagen.

BIJVOEGSEL

VAN DEN

JAVA-BODE

van Zaturdag 23 Mei 1863, N°. 41.

Op het gebied der kunst handhaafde Nederland zijn ouden roem. De ruimte voor de schilderijen afgestaan, werd door 129 stukken ingenomen. Aan de afdeeling kunst is geene onderscheiding toegekend, doch dat de Nederlandsche kunst de aandacht van het publiek geboeid heeft, bleek daaruit, dat 14 stukken van de tentoonstelling werden aangekocht. Gedurende den geheelen duur der tentoonstelling is de goede gang van zaken in de afdeeling Nederland ongestoord gebleven. Van de zijde der Engelsche kommissarissen heeft men de meeste bereidwilligheid ontvangen, terwijl het door de medewerking der inzenders mogelijk is geweest, belangrijke zaken van de Nederlandsche industrie af te staan. Kort na de bekendmaking der beslissing van de jury, werd de tentoonstelling door den kroonprins met een bezoek vereerd. De hoofdkommissie eindigde haar rapport met de vermelding, dat de tweede Londensche internationale tentoonstelling den vooruitgang der Nederlandsche nijverheid en kunst heeft getoond en het bewijs heeft geleverd, dat zij gerust met andere landen in dit opzigt kunnen wedijveren. Was er meer plaats afgestaan, en hadden minder industrieelen hunne voortbrengselen teruggehouden, de vooruitgang zou nog meer zijn gebleken. De hoofdkommissie houdt zich overtuigd, dat de tweede Londensche internationale tentoonstelling voor de Nederlandsche industrie niet onvruchtbaar is geweest; zij heeft veel belangstelling ondervonden, en veel van het tentoongestelde werd verkocht. De kommissie is overtuigd, dat daardoor voor onze industrie nieuwe belangrijke handelsbetrekkingen zijn aangeknoopt. De hoofdkommissie vleit zich ook, dat zij het vertrouwen door den koning en de regering in haar gesteld, niet heeft teleurgesteld, en zij zeide ten slotte, uit naam der nijverheid en kunst, den koning en het gouvernement dank voor de hooge ondersteuning, waardoor het mogelijk is geweest de eer der nijverheid en kunst nog meer te handhaven.

De minister van binnenlandsche zaken vat andermaal het woord op, en zegt het volgende:

„„De tweede Londensche internationale tentoonstelling heeft — zegt het verslag — *vooruitgang* der Nederlandsche nijverheid en kunst bewezen, en dat zoowel de nijverheid als de kunst van ons vaderland met die van andere landen kan wedijveren." "

„Toen de eerste *nationale* tentoonstellingen van industrie hier en elders gehouden werden, zag men daarin niet veel anders dan pronkvertooningen. Ook de eerste *algemeene* tentoonstelling in de Britsche hoofdstad had in de oogen van het groote publiek naauwelijks eene hoogere beteekenis. Maar voor de nijverheid zelve werden die instellingen, waarmede Engeland voorging, méér. Men zoude ze internationale kongressen kunnen noemen, waar de gewrochten spreken. Van kongressen, op welke de hoofden der wetenschap of der praktijk beraadslagen, keert men wel eens met zijne bijzondere stellingen, denkbeelden of vooroordeelen onveranderd naar huis; wisseling van reden en tegenreden dient niet zeldzaam enkel om ieder in zijne opvatting te doen volharden. Doch het is onmogelijk, dat eene vergelijkende beschouwing van voortbrengselen van alle oorden en werkplaatsen, den blik niet ruimer make en het oordeel niet verheffe boven den maatstaf van hetgeen ieder bij zich ziet en waardeert. Men leert, wanneer men zich met allen meet, zich zelven kennen; men toetst zijne gewoonten, inzigten, bekwaamheden en middelen aan die van alle landen; men gevoelt waarin men ten achter is, maar ook zijne kracht, en wordt tot gestadig nieuwe inspanning gedreven.

„Van waar, MM. HH., dat in onzen tijd kennis, op de eischen van het maatschappelijk leven toegepast, en voortbrengende arbeid zoo verwonderlijke vorderingen maken? Zonder twijfel moet men dat voor een groot deel dank weten aan die onderlinge aantrekking en gemeenschap, waarin, over alle politieke grenzen heen, ieder steeds met hetgeen door duizend anderen verrigt wordt zijn voordeel kan doen.

„De wedstrijd, voorleden jaar te Londen op nieuw gevierd, mag wel een beeld heeten van het *kosmopolitisch* karakter, dat de nijverheid meer en meer aanneemt.

„Waar de voortbrengselen aller landen zich aldus, nevens elkander geschaard, aan het openbaar oordeel der wereld onderwerpen, daar is het besef levendig, dat de oude slagboomen zijn gevallen; daar beschouwt men de nijverheid eener natie niet meer als een afzonderlijk, gesloten huishouden, tegen aanraking met de ontwikkeling van vreemde volksvlijt te beveiligen; daar is in de plaats van uitsluiting vrije mededinging getreden. En geene aanmoediging, geene gunst, geene bescherming vermag het leven te schenken, dat uit vrije mededinging geboren wordt.

„Ik behoef hiervan, in het gezigt der eereteekenen, door onze industrielen behaald, niets meer te zeggen.

„Onze kunst heeft de plaats, welke Nederland te Londen bekleedde, in hooge mate opgeluisterd. Zij heeft geene persoonlijke prijzen weggedragen, omdat ze niet waren uitgeloofd, maar de bijval, die aan hare verschijning in de Britsche hoofdstad van alle zijden wedervoer, was vernieuwing van een ouden roem.

„Ik verzoek nu de blijken van onderscheiding, die ik met groote voldoening zal uitreiken, in ontvang te nemen. Het lid der kommissie nevens mij gezeten, gelieve de namen voor te lezen."

Hierop worden door den heer Staring, referendaris voor de afdeeling nijverheid, de inzenders opgeroepen, die de eerepenningen of eervolle vermelding hebben verkregen.

De minister reikt daarop, in volgorde der oproeping, de eereblijken aan de opgekomen bekroonden uit, — en besluit deze plegtigheid met de volgende woorden:

„Het gouvernement, MM. HH., heeft zich nu nog van een aangenamen pligt te kwijten, het heeft dank te betuigen.

„Vóór alles een woord van erkentelijke hulde te wijden aan de regering, welke de gelegenheid tot tentoonstelling opende, de regering der magtige natie, die in nijverheid aan allen tot voorbeeld is. Engeland heeft de taak van een groot volk vervuld, en de nijvere wereld, waarvan het zelf middenpunt is, aan zich verpligt. Ik acht mij gelukkig, de uitdrukking dezer gevoelens, namens het gouvernement en namens het land, aan den vertegenwoordiger der koningin van Groot-Brittannie onmiddelijk te kunnen aanbieden.

„Betuiging van erkentelijkheid aan de hoofdkommissie en aan den koninklijken kommissaris voor het beleid, voor de moeijelijke, uitnemende zorg, waarmede zij de belangen van onze nijverheid en van onze kunst hebben behartigd.

„Eere en dankbetuiging aan allen, die door hunne bijdragen, door de gewrochten hunner kunst of nijverheid tot glorie van het land hebben medegewerkt."

Deze rede wordt herhaaldelijk toegejuicht. waarop de aanwezigen zich verwijderden.

Rotterdam, 7 April. Den 4den April is op de begraafplaats te Crooswijk, nabij deze stad, het monument op het graf van den onderwijzer P. K. Görlitz plegtig onthuld. Behalve de plaatselijke autoriteiten in de zaken van het onderwijs en verschillende daarmede in verband staande vereenigingen, zag men daarbij een aantal vroegere en latere leerlingen van den afgestorvene, met vele zijner vrienden en vereerders opgekomen, om van die handeling getuige te zijn. De plegtigheid nam een aanvang met de uitvoering van een lied door de Rotterd. onderw. zang-vereeniging, met begeleiding van koperen instrumenten, waarna dr. A. de Jager, vice-president der kommissie tot oprigting van het gedenkteeken, voor de schare optrad, om „een woord van dankbetuiging, van verdediging en van bemoediging" te doen hooren. Hierna had de onthulling plaats.

Het monument bestaat uit eene massief hardsteenen geknotte pyramide op een voetstuk, ter hoogte van 1,98 Ned. ellen, geplaatst op een daartoe in het graf gemetseld gewelf. Op de voorzijde leest men, onder eene ster, in zwarte geglansde letters in relief: „*Hulde aan P. K. Görlitz, overleden 16 November 1861*;" en op het voetstuk de inscriptie: „*de Algemeene Onderwijzers-Vereeniging te Rotterdam en andere vereerders.*" Het geheel draagt in alles het kenmerk eener uiterst zorgvuldige bewerking en van overeenstemming met het karakter van hem, aan wiens nagedachtenis het is gewijd: het karakter der nederigheid.

Nadat het onthulde eergesteente met de krachtige zangtoonen der vriendenrij was begroet, traden achtervolgens nog drie sprekers op. De heer *S. Gille Heringa*, van Schiedam, president der Ond. Vereen., wees hierbij hoofdzakelijk op Görlitz als op een waarhig Christen. De heer *L. van Koetsveld*, sekretaris der plaatselijke schoolkommissie, stelde hem meer bepaaldelijk voor als den man uit het volk, die zich met gebrekkige hulpmiddelen had opgewerkt tot de hoogte, waarop ieder hem gekend had; waarna de heer *Delfos* meer bijzonder nederkwam op hetgeen Görlitz was geweest als „werkzaam grijsaard."

De zoon des waardigen mans, de heer *F. H. Görlitz*, betuigde, diep getroffen, namens de familie voor dit alles zijn warmen dank, waarna de plegtigheid met een toepasselijk lied werd gesloten.

— Het adres aan de koningin van Spanje, om gratie te vragen voor Matamoros en zijne lotgenooten, is door niet minder dan 43,000 Nederlandsche vrouwen onderteekend.

— In het jongst verschenen nommer van het regtsgeleerd tijdschrift *Themis* komen belangrijke statitieke bouwstoffen voor nopens de doodstraf in Nederland, gedurende de jongste vijftig jaren, bijeengebragt door mr. J. B. Vos, regter in de arrondissementsregtbank te Sneek. Daaruit blijkt dat het gezamenlijk getal doodvonnissen van 1811 — 60 uitgesproken, heeft bedragen 423, waaronder wegens moord 109, moedwilligen manslag 30, kindermoord 45, vergiftiging 24, vadermoord 7, moedermoord 1, brandstichting 89, diefstal met verzwarende omstandigheden 89, valsche munt, enz. 24 en 5 wegens slaan en verwondingen van ambtenaren of gewapenden aanslag. Van het gezamenlijk getal doodvonnissen (423) zijn ten uitvoer gelegd 101, zoodat gratie van de doodstraf hebben erlangd 322.

BELGIE.

Brussel, 6 April. Een Gentsch blad verhaalt de volgende anekdote, ten bewijze, dat de grappen, op 1 April in zwang, soms een ernstig einde kunnen hebben. Zekere heer C. is geabonneerd op den Antwerpschen *Précurseur* en leest daarin schier niets anders, dan de handelsberigten over koloniale waren, die hem het meest belang inboezemen. Den 1 April jl. kwam hij met zijn *Précurseur* in zijn gewoon gezelschap, waar eenige grappenmakers zeer behendig dit blad met het nommer van 1 April 1859 wisten te verwisselen. De heer C, dadelijk daarin de marktberigten naziende, zag tot zijne blijdschap een verschil van 20 centimes in de koffijprijzen, liep onmiddelijk naar het telegraafkantoor en liet eene aanzienlijke order tot den koers van den dag naar Antwerpen overseinen. Nu is de vraag, hoe de zaak moet afloopen. Als de heer C. ten gevolge van de grap verliest, zijn dan de grappenmakers tot schadevergoeding genoodzaakt, of moeten zij in het tegenovergestelde geval in de winst deelen? Het vraagstuk is even ingewikkeld, alsof de diplomatie er zich mede bemoeid had.

ENGELAND.

Londen, 4 April. Van de kleine vloot, welke in Engeland voor de Chinesche regering wordt uitgerust, zijn thans reeds drie schepen, de *Peking*, de *Amoy* en de *China*, naar de plaats hunner bestemming vertrokken; drie andere zullen binnen kort vertrekken. Met eenige vaartuigen, die in Amerika worden gebouwd, zullen deze schepen eene vrij aardige Chinesche vloot vormen. Aangaande het doel daarvan, zegt de *Times*: Vooreerst is het doel der Engelsch-Chinesche vloot, om de keizerlijke autoriteit aan de Jan-tse-Kiang te herstellen, een doel waarbij politieke en kommerciële beweegredenen te zamen werken. Ten tweede worden het onderzoek der binnenlandsche rivieren, de heropening van het groote kanaal voor den handel, de oprigting van eene telegrafische verbinding en de invoering van eene stoombootvaart bedoeld. In China moet nog menige aanzienlijke rivier, menige groote handelstad bekend worden. Eindelijk is het doel dezer vloot de zeerooverij te vernietigen. Al deze oogmerken zijn echter aan de groote noodzakelijkheid onderworpen, namelijk om de roofnesten der Taipings te vernielen en de keizerlijk Chinesche regering in staat te stellen hare eigene onderdanen te beschermen en hare verpligtingen ten opzigte van andere mogendheden na te komen".

— Op voorstel van den opperbevelhebber, den hertog van Cambridge, zal een aantal onderofficieren uit het garnizoen te Chatham worden gekozen, om een specialen kursus van onderwijs bij te wonen en later als leeraar aan een te Chatham op te rigten militair gymnasium op te treden. Men is reeds begonnen met het bouwen van dit gymnasium: het ligt binnen de vestingwerken en zal £ 6000 kosten.

— Er wordt veel gesproken over don Juan van Bourbon, en men houdt vol, dat hij de souvereiniteit van Spanje heeft erkend en binnen twee maanden de akte daarvan zal onderteekenen. De koningin van Spanje zou hem een jaargeld van £ 6000 hebben beloofd, waarover zijne talrijke schuldeischers zeer verheugd zijn.

— Er is op nieuw een konflikt ontstaan tusschen de Engelsche regering en het bondsgouvernement van Amerika wegens het opbrengen van een Engelsch stoomvaartuig, de *Peterhoff* genaamd. Het voorval heeft zich, volgens de verklaring van een agent van Lloyd, die zich aan boord bevond, aldus toegedragen: Bedoeld schip dat geene oorlogskontrabande aan boord had en welks papieren te Londen, Plymouth en Falmouth onderzocht en in orde bevonden waren, werd in de wateren van het Deensche eiland St. Thomas door het Amerikaansch stoomschip *Alabama* (van de Zuidelijken) aangehouden en gevisiteerd, terwijl ook de papieren onderzocht werden, waarna het weder werd vrij gelaten om de reis voort te zetten. Voor het vertrek van St. Thomas was het voorzien van een certifikaat van den konsul, den heer Ball, doch desniettegenstaande werd het bij den uitgang der haven aangehouden en in bezit genomen door de *van der Bilt*, een stoomschip der Unie. Deze aanhouding geschiedde, volgens de verklaring van den heer Lewis, op uitdrukkelijken last van den kommodore Wilkes, denzelfden die in der tijd de Zuidelijke kommissarissen op de *Trent* had gevangen genomen.

Deze zaak heeft niet weinig sensatie in Groot-Brittannie gemaakt. Het gebeurde met de *Trent* kwam weer levendig in herinnering, en velen willen dat de regering hier met nadruk optreden en vergoeding voor die willekeurige handeling vragen zal. Doch anderen zijn het gevoelen toegedaan, dat de kommodore Wilkes ten deze in zijn regt was, en onder anderen is deze meening ook die van de *Morning Post*. Doch hoe dit zij, graaf Russell heeft aan het kabinet van Washington eene nota gezonden betreffende deze zaak. In dat stuk dringt hij er op aan, dat het gouvernement te Washington aan de bevelhebbers ter zee de noodige instruktien zal geven, om te voorkomen dat zij door eene willekeurige schending van regten aanleiding geven tot klagten en ongelegenheden, waardoor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Engeland en de Vereenigde Staten verstoord zouden kunnen worden. Graaf Russell geeft voorts als zijne overtuiging te kennen, dat de autoriteiten, die in deze zaak uitspraak moeten doen, de handeling van Wilkes niet kunnen goedkeuren, terwijl hij den wensch te kennen geeft, dat het kabinet van Washington zoo spoedig mogelijk tot de toekenning eener schadevergoeding moge besluiten.

— Al naar mate de invloed van Engeland op den sultan van Turkye geringer wordt, neemt die op koning Victor Emmanuel toe. De heer Ratazzi, oud minister van buitenlandsche zaken te Turijn, moet met eene belangrijke zending van Victor Emmanuel aan de Engelsche regering belast zijn. Lord Palmerston liet zich te Edinburg op de volgende wijze over de Romeinsche kwestie uit: „Ik geloof niet, dat dwaling en ongeregtigheid steeds te Rome zullen heerschen, en ben van oordeel, dat de waarheid en de regtvaardigheid daar spoedig zullen voorzitten. Het koningrijk Italië zal spoedig uit den hagchelijken, betreurenswaardigen toestand geraken, waarin het zich thans bevindt. Allen, die het wel met Italië meenen, zullen begrijpen dat het in het belang van Italië is Rome tot hoofstad te hebben". Deze taal in den mond van een eersten minister is van groot gewigt.

— Ll. Zaturdag heeft op eene stoomboot, die dienst doet tusschen Londen en Calais, het volgende plaats gehad. Even vóór het vertrek van Londen kwam eene dame met een meisje van 2 of 3 jaren aan boord en nam plaats voor het meisje, met verzoek dat men er alle zorg voor zou dragen en aan een persoon te Calais, wiens naam zij opgaf, zou overgeven. Op de bagage stond het adres van dien persoon, die bij den kapitein van de boot niet onbekend was. Het kindje werd aan de hofmeesteres toevertrouwd, die er dan ook alle zorg voor droeg. Te Calais was er niemand om het meisje af te halen; de hofmeesteres bragt het met de bagage naar het opgegeven adres, doch daar weigerde men beiden; vervolgens is het naar den Engelschen konsul gebragt, die het naar Londen heeft teruggezonden. Wat het lot van de arme verlatene zal zijn, is onbekend: de kleederen, die zij droeg en die haar bagage uitmaakten, zijn zeer net.

— De prins en de princes van Wallis zullen eene reis naar de Middellandsche zee doen en zich misschien ook naar Griekenland begeven, wanneer prins Wilhelm den troon zal hebben bestegen.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 April. De prins van Denemarken heeft, naar men verzekert, geëischt dat koning Otto officieel afstand van den Griekschen troon zal doen. Wanneer dit gerucht waar is en die eisch eene voorwaarde is voor de aanneming van den troon, dan heeft prins Wilhelm al zeer weinig kans dien te zullen bestijgen, daar de Beijersche dynastie nimmer den Griekschen opstand en de gevolgen daarvan officieel voor wettig zal verklaren.

— Aanstaanden Woensdag is er een feest bij den Engelschen ambassadeur ter eere van het huwelijk van den prins van Wallis. De Engelsche regering heeft 60000 francs ter beschikking van lord Cowley gesteld ten einde het feest op te luisteren. De Engelschen, die zich alhier bevinden, zijn van oordeel dat de viering des huwelijks vrij laat geschiedt.

— De berigten van Mexiko zijn iets gunstiger voor het Fransche leger; de stad Mexiko is bijna geheel van troepen beroofd en men gelooft, dat die stad zich gelijktijdig met Puebla zal overgeven.

— De *France* berigt, dat de schout-bij-nacht Bouet van het eskader in de Stille Zuidzee met het stoomfregat *Pallas* en de korvet *Galathée* op den 21sten Febr. van Magatzlan naar San Lukar (aan de Zuidkust van Beneden-Californië) is vertrokken; hij heeft gewigtige instruktiën.

— Graaf Arèse is naar Turijn teruggekeerd; er moeten gewigtige onderhandelingen tusschen hem en den keizer hebben plaats gehad, die echter zeer geheim worden gehouden. Voorloopig wordt medegedeeld, dat, wanneer hij te Turijn de portefeuille van buitenlandsche zaken op zich neemt, Italië een grooten stap voorwaarts zal doen.

— Vrij algemeen wordt verzekerd, dat men hier weder Garibaldi-komités wil oprigten. Men herinnert zich dat die na de overwinning te Marsala zijn ontbonden. Aan den eenen kant wil men die rekonstitutie in verband brengen met nieuwe plannen tegen Rome of Venetië, aan den anderen kant met een of ander plan ten opzigte der Poolsche kwestie. Het laatste gevoelen vindt eenigen grond in de aanwezigheid van eenige officieren alhier, die reeds eene gewigtige rol in de Poolsche insurrektie hebben gespeeld.

— *Le Progrès de Lyon* meldt het volgende; Een Portugesche edelman, de heer da Gama Machado, is in het vorige jaar overleden. Hij heeft gedurende zijn leven 78 testamenten gemaakt en tegen het laatste komen thans zijne erfgenamen op. Toen hij ruim vijftig jaar oud was, begon hij zich op de natuurlijke geschiedenis toe te leggen. In zijne woning waren allerlei dieren vereenigd, maar vooral strekte zijne liefhebberij zich tot vogels uit. De kamer, die hij na het begin zijner studiën bijna niet meer verliet, was eene groote kooi, waarin vogels uit alle oorden der wereld rondvlogen. Door steeds met dieren om te gaan, had hij een haat tegen de menschen opgevat. „Het dier — zeide hij — is verre boven den mensch verheven; het dier is verstandig, wanneer het wordt geboren, en de mensch krijgt eerst verstand door opvoeding; het verstand van den mensch staat beneden het instinkt van het dier; de natuur heeft den mensch van het verstand beroofd, om het aan de dieren te schenken; de godsdienstoorlogen zijn eene wraak voor de dieren, voor de minachting, die wij omtrent hen koesteren. Het testament van dien dierenvriend onterfde zijne erfgenamen voor een groot gedeelte, want hij had aan eene oude dienstbode eene jaarlijksche rente van 30,000 francs gelegateerd om zijne vogels te verzorgen. De erfgenamen hebben geëischt, dat de regtbank hem voor krankzinnig zoude verklaren en het testament vernietigen, doch die eisch is hun ontzegd.

DUITSCHLAND.

Er wordt tegenwoordig te Berlijn, onder toezigt van den president der politie, een afzonderlijk dagblad voor den koning geschreven, waarin zulke berigten uit andere bladen worden overgenomen, welke men geschikt acht, om onder de oogen des konings te komen. Zekere heer Friedlander is met de zamenstelling van dit zonderlinge blad belast.

Volgens eene opgaaf, door den president van de tweede kamer in eene der laatste zittingen dier kamer gedaan, zijn bij het begin dezer zitting ingekomen 258 adressen van adhaesie, onderteekend door 337,430 onderteekenaren; sedert den aanvang der zitting zijn nog ingekomen 52 adressen met 20,831 onderteekeningen, derhalve een totaal van 310 adressen met 358,261 onderteekenaren.

Alle berigten komen daarin overeen, dat de Pruissische regering te Weenen pogingen in het werk heeft gesteld, om de koalitie der Noordsche mogendheden weder in het leven te roepen. Te Weenen nam men den schijn aan, als of men dit plan niet opgenegen was, maar stelde als voorwaarde dat Pruissen Venetie aan Oostenrijk zou waarborgen en des noods het handelsverdrag met Frankrijk zou laten varen. Een waarborg van Venetie verschrikte den koning, die zich zoo ver niet wilde wagen. Daar nu de prins von Metternich aan Oostenrijk eene schikking met Frankrijk omtrent Italië aanbood, zoo is het wel duidelijk, dat Oostenrijk, om de Fransche voorstellen te kunnen weigeren, de zekerheid moest hebben, dat Pruissen het, in geval Italië door Frankrijk mogt worden opgestookt, in de verdediging van Venetie behulpzaam zou zijn. Men vond echter den prijs voor het bondgenootschap te Berlijn te hoog; de onderhandelingen werden gestaakt en vooreerst zal men te Weenen de afwachtende politiek nog wel niet opgeven.

— De *Kölnische Zeitung* rigt weer eene dringende waarschuwing tot de Pruissische regering, om ten aanzien van Polen eene andere politiek te volgen. De regering toch laat niet na op de grenzen allen mogelijken bijstand aan Rusland te verleenen, al zijn ook de meest aanstootelijke bepalingen der konventie buiten toepassing gebleven. Het blad ziet een gevaar te meer in de houding van Frankrijk, alsof het geloof slaat aan de niet-uitvoering der overeenkomst, want het zal zorgvuldig alle bewijzen van het tegendeel bijeen verzamelen, ten einde op het gepaste oogenblik voor den dag te kunnen komen met het argument, dat het door Pruissen om den tuin geleid is. Hierbij komt dat keizer Napoleon, door Europa's sympathie voor Polen, zich thans sterker gevoelt dan ooit, en hij heeft bereids van Italie en Zweden inlichtingen gevraagd omtrent hunne houdending in geval van oorlog en daarop een gewenscht antwoord ontvangen. Zelfs het half officieele blad der Oostenrijksche regering, de *Donau Zeitung*, meldt dat Frankrijk voornemens is een observatie korps van 100.000 man maar den Rhijnkant te zenden. De *Kölnische Zeitung* voegt er bij, dat men te Berlijn zeer goed inziet, dat men met Frankrijk op een slechten voet staat; maar von Bismarck gelooft dat wanneer Frankrijk krijgszuchtige plannen heeft, men het gevaar door eene quadruple-alliantie kan afwenden. Aan deze en andere ijdele en gevaarlijke illusien geeft de minister-president zich over. Weg met de konventie! roept het blad ten slotte uit; weg met de Russische alliantie! er is anders voor Pruissen geen heil.

— Iemand uit Pruissisch Polen, die onlangs de vrouwelijke adjudant van den gewezen Poolschen diktator te Krakau gezien heeft, geeft in de *Schlesische Ztg.* eene beschrijving van zijn bezoek bij haar en van haar persoon. Bij ons binnenkomen, zegt hij, stond een jong meisje van naauwelijks twintig jaren vriendelijk groetend op; zij droeg het nationale kostuum, waarin zij aan de zijde van Langiewicz menig gevecht had bijgewoond: een korte Poolsche jas of zoogenaamde Czamarka, rijk met snoeren en pelswerk afgezet, tot aan de knieën reikende laarzen, grijze broek en een rood hemd, dat aan den hals in twee zeer fijn gesneden kraagjes uitliep. De kamer, die zij bewoonde, was gelijkvloers en goed gemeubeleerd, maar zoo klein, dat Henriette, zoo is haar doopnaam, die den geheelen dag door haar cigarette rookt, genoodzaakt is, om het op de straat uitkomend venster voortdurend open te houden. Honderde heeren en dames wandelen den geheelen dag door, voor haar verblijf op en neer; hunne nieuwsgierige blikken worden echter eenigermate belemmerd door een aantal bloeijende planten, die door eene vriendelijke hand waarschijnlijk met dat doel, in het venster zijn geplaatst. De adjudant beantwoordde de verzekering onzer deelneming in haar lot met het aardige kompliment, dat zij de Pruisen achtte en vertrouwen in hen stelde. Over alledaagsche zaken sprak zij in het Duitsch; het politieke gedeelte van het gesprek echter, dat minder geschikt was voor de ooren van den gevangenbewaarder, werd in het Fransch gevoerd. Hare bleeke, ingevallen trekken deden zien, dat zij een vermoeijend leven had geleid, maar haar schitterend zwart oog was nog vol vuur, en zoodra er sprake was van Langiewicz, kwam er eene verhoogde levendigheid in. Haar photographisch portret uit vroegere dagen, dat wij hadden medegebragt, bekeek zij weemoedig en zeide met diepe melancholie: „Ce n'est plus moi!" Zij gaf het ons terug, toen haar blik op een portret van Langiewicz viel, dat in dezelfde enveloppe lag; aanstonds verhelderde haar geheele gelaat; „ah c'est mon général!" riep zij uit, en het gesprek werd nu een geruimen tijd met levendigheid over den diktator gevoerd. Bij het afscheidnemen gaven wij onze kaartjes; zij schreef met potlood haar vollen naam op een blad papier, terwijl zij schertsende aanmerkte, dat in haar tegenwoordige salon visitekaartjes niet in de mode waren.

— Van den brief door den aartsbisschop van Warschau aan keizer Alexander II geschreven, is reeds eenige malen gesproken, zonder dat nog iets van den inhoud van dat stuk was medegedeeld. Thans is een der voornaamste plaatsen daaruit bekend geworden: „Administrative hervormingen," zegt de prelaat, „van welken omvang ook, kunnen de Polen niet meer bevredigen. De natie heeft behoefte aan een politiek leven en aan het herstel harer onafhankelijkheid. De verschrikkelijke onderdrukking zal nimmer magtig genoeg zijn om dit gevoel uit te dooven, hetwelk van dag tot dag sterker wordt. Alleen door aan Polen zijne onafhankelijkheid terug te geven en slechts een dynastieken band tusschen Rusland en Polen te laten bestaan, kan de czar het gevaar afwenden dat hem dreigt, het gevaar dat hij binnen een gering tijdvak slechts zal regeren over een verwoest land, waar van den vroegeren voorspoed niets meer dan eene schaduw aanwezig is. Hij die zich grootmoedig toont", aldus eindigt de brief, „geeft geen bewijs van zwakheid."

— Twee telegrammen uit Krakau van den 4 en 5 melden, dat de beweging in Litthauen zich uitbreidt en de boeren er deel aan nemen. Nieuwe benden opstandelingen hebben zich vertoond, vooral in de provincie Samogitië. Te Krakau zijn zeer veel patriotten in hechtenis genomen. Generaal Mieroslawski heeft eene uiterste poging gedaan, doch is vertrokken zonder dat men weet waarheen. Te Szyce nabij de grenzen is eergisteren in den vroegen morgen een gevecht geleverd, waarin de Russen, hoewel tweemaal zoo sterk als de Polen, geslagen werden.

Deze gevechten leveren het bewijs, dat ten onregte het einde van den poolschen opstand is gemeld. Ondanks de nederlaag en vlugt van Langiewicz zetten de Polen hun onafhankelijkheidsoorlog voort, en in een zeer lang manifest van het revolutionnair komité wordt met zoo veel woorden verklaard, dat dezen keer Polen de wapenen niet zal nederleggen dan zegevierende of dood. Het berigt dat genoemd komité last had gegeven den opstand te staken, is voorbarig geweest, ofschoon de de weener *General-Correspondenz* en de *Köln. Zeit.* blijven beweren dat die last werkelijk gegeven was en sedert moet zijn ingetrokken. De aanleiding tot het eerste besluit van het komité was, volgens deze bladen, eene mededeeling uit Parijs, waarbij de fransche regering te kennen gaf, dat door het voortduren der vijandelijkheden de diplomatieke onderhandelingen belemmerd werden. De krakausche *Czas* houdt daarentegen vol dat het komité er nooit aan gedacht heeft. Eerstgenoemd blad, de weener *General-Corresp.*, verzekert, dat een der voornaamste redenen, waarom Langiewicz zijn gezag nederlegde, een aanschrijving is geweest van het voorloopig bewind te Warschau, waarbij wel diens diktatorschap als een *fait accompli* werd aangenomen, maar toch menig voorbehoud was gemaakt en aanbevelingen waren gedaan, die Langiewicz tot het besluit bragten van de eerste de beste gelegenheid partij te trekken, om zich te ontslaan van de verantwoordelijkheid die op hem drukte. In die aanschrijving protesteerde het voorloopig bewind tegen de aanmatiging van Langiewicz om ook het administratief gezag in handen te nemen, daar de magt van den diktator zich slechts over een klein grondgebied uitstrekt, terwijl het voorloopig bewind met de opstandelingen van het geheele koningrijk in betrekking stond. Voorts werden door meergenoemd bewind zekere personen van Langiewiczs omgeving aangewezen als handlangers der reaktionnaire partij, welke men met omzigtigheid behoorde te wantrouwen; juist die leden waren het, welke Langiewicz hadden aangespoord het diktatorschap op zich te nemen.

— De officieuse *Gen.-Corr.* deelt mede, dat Langiewicz te Tischnowitz in Moravië een partikulier huis zal bewonen. Hij zal er zich vrij mogen bewegen en in geenen deele als gevangene behandeld worden. Hij heeft zijn woord van eer verpand, Tischnowitz niet te zullen ontvlugten.

— Prins Wilhelm van Holstein, die tot koning van Griekenland is gekozen, zal, naar men te Berlijn wil weten, met de derde dochter van koningin Victoria, princes Helena, in het huwelijk treden. Corfu zou waarschijnlijk de zomer-residentie van het Grieksche hof worden.

— Men schrijft uit Munchen betreffende de Beijersche hypotheek- en wisselbank, dat zij wel is waar een Oostenrijksch kredietlot heeft gewonnen, doch dat het bedrag daarvan slechts 5,000, en niet 150,000 gulden is, alsmede dat de bank slechts 6000 gulden besteed heeft tot inwisseling van nagemaakte banknoten, in stede van 100,000 gulden, gelijk men beweerde. De direkteur der bank, de heer Bromberger, heeft dezer dagen eene langdurige audiëntie bij den koning gehad, ten gevolge waarvan men spoedig eene beslissing der regering te gemoet ziet aangaande de sedert lang hangende kwestie der uitgifte van pandbrieven.

— Uit Kassel schrijft men, dat er plan bestaat om den 1 November a. s. den gedenkdag te vieren, dat keurvorst Wilhelm I nu 50 jaar geleden uit zijne ballingschap in het keurvorstendom terugkeerde. Van welken aard die feestviering zal zijn, moet grootendeels afhangen van de wending, die de aangelegenheden in Pruissen nemen; blijft daar alles in de tegenwoordige gesteldheid, dan zal in Keur-Hessen de feestviering zeer gelijken naar die, welke den 17den Maart jl. te Berlijn plaats had; dat wil zeggen, naar alles behalve een volksfeest. In zes maanden kan echter nog veel veranderen.

— Uit Hamburg wordt gemeld, dat in de konferentie der zeven Elbe-oeverstaten aldaar heden een verdrag is geteekend, waarbij de Elbetollen aanmerkelijk worden verlaagd. Door Hannover en Mecklenburg worden te dien einde aanzienlijke opofferingen gedaan. De voornaamste bepalingen van het verdrag zijn: De verlagingen treden den 1 Julij e.k. in kracht en duren 12 jaren. De Boven-Elbe tot aan Wittenberg wordt geheel vrij van tollen; van Wittenberg afwaarts wordt een in drie klassen verdeelde tol geheven, namelijk van 16, 8 en 2 silb. pf. per tolcentenaar. De eene helft der opbrengst ontvangen Hannover, Denemarken en Mecklenburg, de andere de overige Elbe-oeverstaten, welke aan eerstgenoemde staten een minimum van 132,000 rth. jaarlijks waarborgen.

Weenen, 4 April. — In de nationale vergadering van Griekenland heeft de heer Komonduros, voormalig minister, voorgesteld het leger, dat geheel gedemoraliseerd is, te ontbinden, de manschappen naar hunne haardsteden terug te zenden, doch de officieren en onderofficieren te behouden en hen met de vorming der kaders voor het nieuw te organiseren leger te belasten, alsmede met de exercitiën der nationale garde, die in afwachting daarvan dienst zal doen. Onlangs was door den majoor der artillerie Zimbrakakis een voorstel van gelijke strekking gedaan.

CHINA.

Wij vernemen uit Tientsin dat er thans alles rustig is; de Nijensei zijn thans geheel uit de omgeving verdreven. Te Hankou heeft eene rooversbende veel ontsteltenis onder de handelaren veroorzaakt, daar zij eene legermagt die tegen haar afgezonden was geworden, verslagen had en daarna tot op 10 mijlen afstands van de stad was voortgerukt. Thans echter is zij volgens latere berigten terug getrokken en is het vertrouwen bij den handel herlevende.

— Te Kioe-kiang heeft de Britsche gemeente, die sterk toeneemt, eene belangrijke schrede voorwaarts gedaan door de instelling van een gemeentebestuur. Ook heeft men er een groote kade of havenhoofd aangelegd, waardoor men niet alleen tegen hooge vloeden wordt beschermd, doch die ook een groot gemak als aanlegplaats voor schepen oplevert.

Berigten uit Shanghae zijn niet ongunstig. Too-shun is eindelijk bezweken voor den aanval der Anglo-Chinesche troepen onder aanvoering van Majoor Gordon, en Chiangzoe, dat door de Taipings werd ingesloten, is ontzet geworden. Ook Taitsan heeft

zich overgegeven en is voor de keizerlijke zaak gewonnen. Men zegt dat Majoor Gordon nog meer operatiën in den zin heeft.

Generaal Burgevine is uit Peking teruggekeerd, en is volgens ingekomen berigten weder als Hoofd der troepen te Sunkiang gerehabiliteerd. Hier echter moet toch aan eene vergissing in de mededeeling worden gedacht, want Morton was in forma en officieel door de overheden te Peking (Prins Kung en Sir Bruce) aangesteld.

Te Ningpo gaande zaken alles behalve goed, daar de „Franco-Chinesche" troepen zich zeer veel aan plunderzucht te buiten gaan. Door deze marauderende neigingen wordt de bevolking onderdrukt en uitgezogen. Shaou-Shan is insgelijks door de Taipings ontruimd geworden.

MANILLA.

Onderscheidene zware schokken van aardbeving zijn te Iloilo gevoeld, geworden en op 29 Maart heeft een zware storm ter Zuidkust van Luzon veel schade aangerigt, en van daar is de Typhon de geheele kust langs geloopen, waardoor een 52tal vaartuigen, meestal kusters, is verongelukt. Echter is de bemanning dezer meeste schepen kunnen gered worden. Nabij Zamboanga was het Engelsch schip *Osprey* aan wal gedreven, doch ekipage en gedeelte der lading zijn gered. Het Amerikaansch schip *Annie Bowen* is geheel vernield gedurende den orkaan, die bij San Bernardino heeft gewoed. Een schrijven uit Iloilo van 6 April zegt onder anderen: „Wij hadden op Maandag een vreeselijken orkaan, hij duurde kort, doch maakte groote verwoestingen."

De tabak heeft minder dan de suikervelden geleden.

GEMENGDE MEDEDEELINGEN.

Van Utrecht naar Batavia.

IX.

— Suez. —

Geheimzinnig en zonderling is de band, waarde lezers! die mij aan u verbindt. Terwijl ik hier, niet geheel vrij van zeeziekte, mijn reisverhaal voortspin, en zit te bedenken, wat u over twee of drie weken nuttig en aangenaam kan wezen van mijne reisindrukken te vernemen — word ik omgeven van een zeventigtal menschen van alle natiën, maar grootendeels Engelschen, die in eene lange zaal zitten te spelen, te lagchen, te borduren, te vrijen, te praten, te drinken. Want het is bij negen, en dat is, indien gij u gelieft te herinneren wat ik vroeger geschreven heb, het tijdstip waarop voor het laatst op den dag sherry, port enz. enz., kortom, zoo als la Fontaine zegt: „*tout l'attirail de la goinfrerie*" aan de liefhebbers wordt toegediend.

Terwijl ik hier mijn negenden brief voor u onder handen heb, en met eene kracht van 640 paarden in een stoomschip van 2440 ton, wat slechts tien voet korter dan de Utrechtsche Dom is, door de zilte wateren der Roode zee naar warmere gewesten word voortgesleurd — in den zelfden tijd vriest het misschien steen en been bij u, en leest gij mijn vierden brief, terwijl mijn tweede en derde, in dagblad-artikels herschapen, mij zal naloopen naar Batavia, en de eerste mij te Marseille nog juist van pas heeft ingehaald.

Zit er een vonkje geest of waarheid, een sprankje nieuwheid, vinding of nut in mijn geschrijf, dan mag ik wel met eenige fierheid zeggen, dat de denkbeeldige draad of draad van denkbeelden, welke ons verbindt, van mijn brein uitgaat, door Utrecht (via Marseille) heenloopt, en dat de aanvang van dien draad, te Marseille afgebroken, mij thans nastoomt en zich waarschijnlijk al in de Middellandsche zee bevindt. Eerst veertien dagen na mijne aankomst te Batavia, wanneer de volgende mail daar aan zal komen, dan eerst zal de keten, even als bij eene telegrafische verbinding, gesloten wezen, maar om spoedig daarna voor goed te worden verbroken, doordien mijn reisverhaal daar een einde zal nemen. Immers, de vraag: „of ik later op gelijke wijs nu en dan iets van mij zal laten vernemen, zal geheel en al afhangen van den indruk, welke mijne brieven bij u zullen hebben achtergelaten. Want gelieft het mijnen lezers, de draad waarvan ik spreek, wat lang, en mij bij gevolg wat langdradig te vinden — — — zij hebben het regt hiertoe; van hun vonnis zal ik niet appelleren, en hun daarom geen kwaad hart toedragen, maar alleen wenschen, dat zij een paar dagen, hier midden in de Roode zee, met eene pen in de hand, boven de schroef eener stoomboot in mijne plaats mogten zitten, en ik in de hunne bij een hollandschen haard te Utrecht.

En nu wil ik verder verhalen wat ons, na ons vertrek uit Kairo en Suez is overkomen tot Aden, het andere uiteinde der Roode Zee toe, want van daar denk ik dezen brief te verzenden. De brievenbus is hier nog al digt bij, zij staat op de kajuitstrap en wordt op elk station zorgvuldig geledigd. Maar toch denk ik te Aden, als wij er op een geschikt uur aankomen, zelf van boord te gaan, niet zoo zeer om mijnent- als om uwentwil; want toen ik er in 1861 stil hield, heb ik er voor bedankt op die barre, onherbergzame kust aan wal te gaan.

Vroeger heb ik medegedeeld, dat wij een kaartje hadden ontvangen, goed voor een middagmaal te Kafr el Zayat en voor een ontbijt te Kairo, maar dat er daar zooveel te zien was, dat ik om zes uur al was uitgereden met onzen amerikaanschen kapitein. Toen ik dan ook van mijn uitstapje terugkwam, en nog een half uurtje verloren had met het uitkiezen van eenige photografien van Kairo, riep men mij van verre uit ons Hôtel des Princes al toe, dat de omnibus met al ons goed en al mijne reisgenooten reeds lang weg was naar den trein en er voor mij geen tijd te verliezen was. — Ik kwam nog tijdig genoeg, dank zij den goeden ezel die er mij bragt, maar wilde ik nog zorgen voor eene goede plaats in den trein, dan moest ik mijn ontbijt er aan geven. Dit deed ik gaarne, en zoude het mij daarentegen niet hebben vergeven, bijaldien ik de gelegenheid had laten ontglippen, om te zien, wat ik nog gaauw had waargenomen. Mogen mijne lezers er ook zoo over denken!

Maar, even als men in een vijandelijk land, waaruit men verjaagd wordt, er altijd nog van zoekt te halen wat men kan, zoo ging ik nog gaauw in de eetzaal, pakte — geen vleeschpotten of gouden en zilveren drinkvaten, gelijk de Joden eenmaal in Egyptenland deden bij een even overhaast vertrek als het mijne — maar eenvoudig wat brood, zout en gekookte eijeren, en toog daarmede den wagen in. Met één dezer eijeren gebeurde er iets, wat zeker nog nooit is gebeurd, zoolang de wereld staat, — Salomo moge zeggen wat hij wil. Toen wij een eind wegs gereden waren en wat hadden gebruikt, trof ik een ei, dat bijna niet gekookt, en ook niet zeer frisch was. Men moet vooraf nog weten, dat de wagens, waarmede men de woestijn doorrijdt, geheel met onze spoorwegwagens 1ste kl. overeenkomen; en dus ook in het midden van boven eene groote opening hebben, waarin men de lamp plaatst, welke des avonds den wagen verlicht. Over dag, om de koelte te bevorderen, zet men dit gat open, en sluit verder alles, tegen het inwaaijen van stof: de trek door dezen koker is groot genoeg om de noodige frischheid te geven.

Toen ik het bewuste eitje had getroffen en er mij zoo spoedig mogelijk van wenschte te ontslaan zonder iets te openen, smeet ik het door gemelde opening in de lucht. Het toeval wilde dat dit bijna raauwe ei door eene dergelijke opening in den volgenden waggon te regt kwam, waar eenige jonge Engelsche officieren erg leven hadden zitten te maken met hun doedelzak. Het ei viel daar te pletteren, veroorzaakte groote opschudding en gaf aanleiding tot allerlei gissingen. De meest waarschijnlijke, waarmede zich de meesten dan ook vereenigden, bestond hierin, dat een ooijevaar bij het overvliegen een ei gelegd had, hetwelk toevallig bij die heeren was beland. Dit alles vertelden zij aan ons en aan de anderen, toen wij iets verder een station aandeden, waar wij een kwartiertje uitstapten. Dat we lachten om de dwaze gissingen, en dat ik hun niet zeide dat *ik* de ooijevaar was, die dat ei had laten vallen, spreekt van zelf. Mogt een mijner lezers soms later hier of daar eene mededeeling lezen van dit, aan sommige mijner medereizigers nog altijd onverklaarbare geval, dan weet hij waaraan zich te houden.

Zeer verlangend was ik om ook iets op mijn togt door de woestijn te mogen zien, van de luchtverhevelingen en Fata Morgana, welke men daar zoo dikwijls waarneemt, maar waarover door sommige reisbeschrijvers wel eens wordt gesproken op een toon, die doet vermoeden, dat zij niet bijgewoond hebben hetgeen zij vertellen, of wel het weinige dat zij gezien hebben, wat opsmukken, om het belangrijker te maken voor hunne lezers.

Die luchtverschijnselen bestaan gewoonlijk hierin, dat zich water vertoont waar geen water is. Enkele malen echter ontwaart men, of omgekeerd of regt, voorwerpen, zoo ver verwijderd van de plaats des waarnemers, dat men ze zelfs van geen toren zoude kunnen zien. Van het tweede verschijnsel, wat ik nooit heb gezien, zal ik weinig zeggen: ik geloof, dat het oneindig zeldzamer is dan beweerd wordt. Ook is mij nog niet regt duidelijk wat ik gehoord heb en gelezen van de afspiegeling van voorwerpen op ongelijk verwarmde luchtlagen, vooral omdat die luchtbeelden in vele gevallen eene aanmerkelijke vergrooting schijnen te ondergaan, terwijl men eer het tegendeel zou verwachten, omdat de luchtlagen nabij de aarde bolvormig zijnde, de beelden moeten verkleinen en eene tweede afspiegeling in de holle lagen van hoogere luchtstreken, hoogstens aan de voorwerpen de grootte zou kunnen geven, overeenkomstig met de waarheid en den afstand.

Maar te veel al van iets, waarover ik beloofd heb *weinig* te zullen zeggen. Wat het eerste luchtverschijnsel aanbelangt, dit laat zich zeer goed verklaren uit de trilling, waarin de lichtstralen geraken over heet zand. Iets dergelijks, maar minder sterk, kan men des zomers opmerken op onze heiden, of wanneer men langs een leijen dak ziet, waar de zon op staat. Nergens nam ik het in de woestijn duidelijker waar, dan waar bergen zich in het verschiet vertoonden en een dal ons daarvan scheidde. De bergen bespeurde men dan duidelijk boven de trillende oppervlakte, zij namen het voorkomen aan van eilanden of kapen, en daar vóór was het als of men water zag. Op zes en zeven plaatsen hebben wij dit bedriegelijke verschijnsel ten duidelijkste kunnen waarnemen, bij het doorrijden van Kairo naar Suez. Het zinsbedrog was zoo groot, dat enkelen, toen wij eindelijk de Roode Zee en de Golf van Suez in het gezigt kregen, er nog lang aan bleven twijfelen, en sterk beweerden, dat het nu even goed verbeelding was als vroeger.

Men moet zich niet verbeelden, dat de woestijn zoo eentoonig is van kleur en vorm als sommigen denken. Geheel effen is de grond er nooit, men ziet er soms bergen, die ik op elf tot twaalf honderd voet schatte, en verschil in tint ontwaart men er ook gedurig. Hier en daar een enkel polletje groen — het grafteeken eens rijken Arabiers of Egyptenaars, hier overleden op zijn pelgrimstogt naar Mekka — rijen van 20 en 30 kameelen, kop aan staart, zwaar beladen en den weg der karavanen volgende — geraamten van kameelen, hier bezweken en achtergebleven — reizende Arabieren, omgeven van vrouwen, kinderen en bedienden, tot aan de tanden gewapend en op ezels of kameelen snel voorttrekkende — — ziedaar eenige afwisseling van het tooneel, dat zich daar voordoet.

Vreemd kunnen de Engelschen zich op reis, maar bovenal in de woestijn toetakelen, voornamelijk wanneer het hun eerste reis is. Men ziet er die, eer zij den wagen uitgaan, tegen het verblindende van het zand, een bril opzetten met groote groene glazen en een dito sluijer, bevestigd aan een dubbelen hoed met luchtgaten en luchtververschingstoestel; vervolgens een scherm met een wit katoenen overtrek, rondom neêrhangende als de gordijn van een stortbad. In dezen zonne- of regenscherm zitten soms een paar glazen, waardoor zij dan koekeloeren en zich verbeelden wat te zien: het eenige wat in ons oog aan zulk een monsterparapluie ontbrak, was een bliksem-afleider met achteraanslepende ketting; ook zou zulk een patenthoed nog bruikbaarder en vollediger zijn, indien men den dubbelen bodem tot een huisapotheekje had ingerigt; want de Engelschen reizen altijd met eene hoeveelheid droogerijen en verfwaren, waarmede zij zich in- en uitwendig bepleisteren. Eer zoo'n man klaar is met al zijn tuig en takelaadje, is de tijd soms verstreken, dien de trein aan het station blijft.

Van blijven gesproken . . . ik geloof, mijn brief is nu lang genoeg om het hierbij te laten blijven: wie weet hoe hard mijne lezers naar dit slot verlangen.

Roode zee nabij Aden 25 Jan. 1863. Gr.

(Overgenomen uit de *Utr. Ct.*)

KORRESPONDENTIE.

Het stukje van H. Z. is ons minder geschikt voorgekomen ter plaatsing; het ligt ter betrekking van inzender.

V. Vriend der Jeugd! uw stuk vereischt nog overweging.

Agna Batava! uwe zusterlijke missive over de duëllen is wel spiritueel, doch lieve! laat de *Crinolines* er buiten, de zaak is te gewigtig!

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR.
Mei	19	Engelsch	North Wind	L. R. Jervett	Cardiff	28 Feb.	Singapore
„	—	Nederlandsch	Nagasaki	E. E. Mos	Rotterdam	10 Jan.	Batavia
„	—	Fransch	Etoile	Furt	Toulon	2 Feb.	Saigon
„	—	„	Bangkok	E. Duval	Bordeaux	10 „	Singapore
„	—	Nederlandsch	Diligence	L. Smit	Batavia	17 Mei	Amsterdam
„	—	„	Joan	La Seur	„	10 „	Rotterdam
„	20	„	Cornelia Mathilde	C. M. Korteland	„	9 „	Schiedam, de heer Mac Laine en
„	—	Hamburg	Nordstern	C. P. Sohst	Sydney	10 April	Singapore (fam. benevens 8 Milit.
„	—	Pruiss.	st. fregat Gazelle	Baron de Bothwell	Rio-Janeiro		„
„	21	Nederlandsch	Oranje Nassau	G. Strang van Uees	Rotterdam	19 Feb.	Batavia, 7 pass.
„	22	Spaansch	Guadalupe	Ramon Muñoz	Cadix	19 „	Manila, 182 „

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Mei	20	Gouv.	stooms.	Kapoeas	E. J. P. Prive	Pontianak	18 Mei	. . . .
„	—	Ned. Indisch	„	Oenarang	H. Kramer	Singkawang	17 „	W. Cores de Vries.
„	21	Z. M.	schr. st.	Apeldoorn...Luit. t/z 1kl.	J. A. H. Hugenholtz	Nieuwe Diep	22 Dec.	. . . .
„	—	Ned. Indisch	schoen.	Toelok Aldjoesoer	Said Alkaf	Bantam	19 Mei	Coulster.
„	—	„	bark	Sara Eleonora	C. Brodie	Samarang	16 „	Cassalette & Co.
„	22	Nederlandsch	schip	Nieuw Holland	H. Willing	Amsterdam	41 Febr.	B. Kopersmit & Co.
„	—	„	„	Nagasaki	E. E. Mos	Rotterdam	10 Jan.	. . . .
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Palembang Packet	J. F. Scheel	Palembang	19 Mei	Buys Jacobsen & Co.
„	—	„	bark	Alnoer	Sech Marzoeki	Samarang	18 „	. . . .
„	—	„	„	Yoesserin	Said Alka	Pekalongan	2 „	. . . .

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Mei	22	Nederlandsche	bark	St. Jan	Lommerse	Nederland
„	—	„	„	Alexander	A. Dekker	Soerabaija
„	—	Ned. Indische	brik	Ariel	W. Eames	Siam
„	—	„	„	Esperanza	Tjoa Tjianghay	Cheribon, Tagal & Pekalongan
„	—	„	stooms.	Prins van Oranje	J. van Zandwijk	Soerabaija & Bandjermasin
„	23	„	„	Oenarang	H. Kramer	Samarang
„	—	„	„	Macassar	J. C. Bierings	Padang & Benkoelen

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doggersbank	J. W. H. Nuss	Soerabaija	Jacometti & Co.
„	bark	Watergeus*	H. R. Giezen		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Kon. Ned. Yachtclub*	F. L. Zack		„
„	„	Noordster*	J. Luteyn		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Minerva	J. Botesz		„
„	„	Schoonderloo*	J. K. Otto		Metzendorff, Willmans, R. & Co.
„	„	Tollens*	van Hagen		Büsing, Schröder & Co.
„	„	Australie	R. D. Jochems	Inavarij	B. Kopersmit & Co.
„	„	Abel Tasman	J. B. Rijken	Nederland	„
„	„	Aegidia en Paulina	P. P. Hooglandt		„
„	schip	Nieuw Holland	H. Willing		„
„	bark	Helena	H. Dil	Soerabaija	J. Cézard & Co.
„	„	Louise Kroonprinces van Zweden	J. van der Linden	„	Haager & Schuurman.
Ned. Indisch	brik	Zwaluw*	P. Bloem		„
„	schoener	Chieftain*	van Suchtelen	Billiton	Reynst & Vinju.
„	bark	Jane*	de Jong		P. Landberg & Zoon.
„	schoener	Lien Hien*	Tjoe Lian		„
„	bark	Srie Bintang*	Tjan Tjoengten	Siam via Singapore	„
„	„	Joedoel Wadoed*	Sech bin Taalap		„
„	„	Henriette Elisabeth*	Oey Bokkeng		Coulster.
„	„	Kolatan*	Tan Imsoey	Muntok	„
„	„	Kim Tik Hoat*	Lie Tiansang	Palembang	„
„	schoener	Toelok Aldjoesoer*	Said Alkaf		„
„	brik	Gapsoen*	Puré		Borneo Comp. Limited.
„	bark	Lachmadie*	J. Prins		Coulster.
Engelsch	schip	William Stevenson*	Hellenbrogh		Maclaine, Watosn & Co.
„	bark	Colonsay*	Kruymel		„
„	„	Knight*	H. Watson		Büsing, Schröder & Co.
Hanov.	brik	Johann Heinrich*	Wulff		C. Bahre & G. Kinder.
Hamburg	bark	Verden*	Koppermann		„

De partikuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Samarang.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCH.	GEZAGV.	VAN	DATUM.
Mei	10	Ned.	bark	Petronella Catharina	van der Veen	Batavia	3 Mei
„	11	„	„	Henr. Ger. Susanna	Sissingh	Soerabaija	7 „

In lading liggende schepen te Samarang.

VLAG.		NAM. DER SCHEP.	GEZAGV	BESTEMM.
Engelsch	bark	Christien Rankin	Derval	. . . . .
Nederlandsch	„	Fortuna	de Ligny	Soerabaija
„	brik	Mathilda	Fekkes	. . . . .
Engelsch	schip	Ellenborough	Withers	. . . . .
Nederlandsch	bark	Petronella Catharina	van der Veen	. . . . .
„	„	Henr. Ger. Susanna	Sissingh	Nederland

Aangekomen schepen te Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	11	Ned.	bark	Helen Louise	van Hien	Batavia
„	—	„	„	Ary Scheffer	Kunst	„
„	12	„	„	Doris	Greeve	Balie
„	—	„	„	Triton	Adriaans	Batavia
„	14	„	„	Tweelingen	Bakker	Pasoeroean
„	15	Eng.	„	Nina	Lingaad	Makasser
„	17	„	„	Æolus	de Vries	Besoeki
„	18	„	„	Cornelis Anthonie	Reijnders	Batavia

Vertrokken schepen van Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Mei	11	Ned.	bark	Herm. Marie Eliz.	Bonjer	Tjilatjap
„	13	„	„	d'Elmina	Hornere	China v. Sam.
„	14	Zweed.	„	Sydpolen	Giertz	Engeland
„	15	Eng.	„	Leading Star	Graham	China
„	—	Ned.	„	Z.M.S.P.M.d.Ned.	K. luit.Kemper.	K.om de Oost.

In lading liggende schepen te Soerabaija.

		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	bark	Piet. Schoenmakers.	v. Varelen	Nederland
„	„	Mathilde	Petersen	
„	„	Emergens	Smit	
„	„	Maria L. Antoinette	Muijsson	Nederland
„	„	Soerabaya Packet	Olivier	„
„	„	St. Helena	Pille	
„	„	Triton	Adriaans	„
„	„	Neêrlands Indie	Detering	„
„	„	Generaal de Stuers	Kersma	„
„	„	Amazone	Kramer	„
„	„	Scheveningen	Annokkee	Nederland
„	„	Joanna Elizabeth	Worthington	Nederland
„	„	Quintet	Wiegmink	„
„	„	Neêrlands Indie	van Essen	„
„	„	Johanna Elisabeth	Burchoven Junius	„
„	„	Estafette	Oepkes	In Reparatie
„	„	Dageraad	Ulrich	Nederland
„	„	Ary Scheffer	Kunst	„
„	„	Johannes Martinus	Kooy	„
„	„	L'Union	Schuit	
Engelsche	„	John Matthie	Williams	

Aangekomen schepen te Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN.
Mei	7	Ned.	schip	Gelderland	Gaaff	Soerabaija
„	9	„	„	Minister v. Hall	de Haas	Probolingo
„	10	„	„	Remig. Adolphus.	Forb. Browning	Soerabaija

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Mei	12	Ned.	schip	Tweelingen	Bakker	Nederland

In lading liggende schepen te Pasoeroean.

VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	schip	Gelderland	Gaaff	Nederland
„	„	Minister v. Hall	de Haas	„
„	„	Remig. Adolphus.	Forb. Browning.	„

Aangekomen.

TAGAL. 11 Mei Ned. bark *Provincie Drenthe*, Hoekstra, v. Cheribon.
TJILATJAP. 13 Mei Ned. bark *Patriarch Samhiri*, Lion, v. Batavia.

Vertrokken.

SUMANAP. 11 Mei Ned. bark *Elize Henriette*, Deterding, n. Tjilatjap.

Te Batavia, den 23 Mei 1863.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ... Per legg.	75.—	....	zonder voorraad.
Cassia Vera	....	....	niet aan de markt.
Cochenille	....	....	Idem.
Cubeben ... Per pic.	....	....	„
Foelie No. 1 Benkoelsche	20.—	25.—	met weinig koopers.
Gom Elastiek ... Per pic.	91.—	93.—	verkocht.
„ Benzoin	....	....	„
„ Dammar ... Per pic.	....	....	zonder aanvoeren.
Gutta Percha	....	....	nt. ter markt. Zeer gezocht.
Huiden, Koe	2.75	3.50	} te plaatsen.
Buffel ... Per stuk.	3.—	4.—	}
Indigo	4.25	....	1ste kwal. zeer schaarsch.
Japan Boomwas	35.—	....	afgedaan.
Kamfer, Japan. per Balie	....	....	zonder aanvoeren.
Koffij, Java	42.—	....	zonder voorraad.
Padang	....	....	niet ter markt.
Koper, Japansch	....	....	niets aan de markt.
Kruidnagelen ... Per pic.	45.—	....	afgedaan.
Notenmuscaat No. 1 Benkoelsche.	50.—	55.—	weinig vraag.
Peper, zwarte	14.50	16.50	zonder aanvoeren.
„ witte	30.—	40.—	ontbreekt.
Rotting, Banjermassing	10.—	13.—	verkocht.
Padang	8.50	9.—	„ [pik. afged. prijs geli.
Rijst, Indramaijoe met zakken	....	....	Oogst Kadangh. 30 à 35/m.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	190.—	205.—	} weinig vraag, geringe
„ „ „ 2e „	150.—	170.—	} voorraad.
„ Carga	150.—	160.—	
„ Padang	115.—	135.—	
Sapanhout Manila in Entrep.	3.—	....	lusteloos.
„ Bima ... Per pic.	3.—	....	„
Suiker No. 16	14.25	14.50	beper. voorr.
Tamarinde	6.—	....	geen omzettingen.
Was	180.—	....	zeer begeerd, geene afdoen.
Tin, Billiton	84.50	....	gemidd. op vendutie.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato pari à 101%.
„ Londen „ Zigt *f* 11.52½ à *f* 11.55.
„ China *f* 2.80 per dollar nominaal.
„ Singapore *f* 2.87½ per dollar, verkoopen.
„ Calcutta *f* 114 per 100 Cs. Rs. nominaal.

Spetiën.

Sovereins *f* 12.— afgedaan.
Dukaten *f* 7.— oude.
„ *f* 5.75 nieuwe.
Mexikaansche Dollars *f* 2,85 nominaal.
Doubloenen roode *f* 39.— zonder voorraad
„ geele *f* 42.— „ „
Tien gulden stukken *f* 10.—
Chineesch goud in staven *f* 38.— per reaal.

Te Soerabaya, 13 Mei 1863.

Arak ☩ legg. *f* 33.— Nominaal.
Cassia Vera ☩ pik.
Huiden, Koe ☩ pik. *f* 35.— @ *f* 45.—
„ Buffel ☩ pik. *f* 15.— @ *f* 18.—
Koffij, Java ☩ pik. *f* 40.—
„ West Ind. ber. ☩ pik. *f* 42.—
Kurkema ☩ pik.
Lange Peper ☩ pik. *f* 10.— @ *f* 11.—
Rotting ☩ pik. *f* 7 @ 9½.
Rijst, witte ☩ koij. *f* 210 à *f* 240.—
„ Carga ☩ koij. *f* 140 à *f* 180.—
Sapanhout ☩ pik. *f* 3.— à *f* 4.—
Suiker No. 16 ☩ pik. *f* 14¼ à *f* 14½.
Tabaksbladeren ☩ pik.
Tamarinde ☩ pik.
Wisselkoers op Ned. à *f* 100 101.—
Vrachten ☩ last *f* 60.— voor Suiker à *f* 75.— à voor Tabak.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN 12 TOT 16 MEI 1863.

Aanvoer.

Van Bushire per Hamb. bark *Verden*, gez. Kopperman, agt. C. Bahre en G. Kinder.

2665 zakk. tarwe, 54 do. gort, 2798 do. dadels, 6 do. galnoten, 24 do. gram, 44 do. zaden, 2 coll. was, 4 kn. opium, *Nahapiet.*

Van Bombay per Ned. bark *Helena*, gez. Dil, agt. J. Cezard en co.

112 zakk. zaden, 10 do. coll. rozijnen, 194 do. dadels, *Persian en co.*
712 zakk. tarwe, 228 pn. dadels, 2 coll. kramerijen, 208 do. ghie, 15 do. rozenwater, 14 zakk. haver, 1800 do. zaden, 85 pn. en 48 coll. was, 423 kn. zeep, 220 md. uijen, 222 coll. kruidnagelen en gedr. vruchten, *Arathoon.*
100 md. uijen, *Gezagvoerder.*
20 kn. rozenwater, 10 coll. was, *Order.*

Van Rangoon per Eng. schip *William Stevenson*, gez. Hellenbrogh, agt. Maclaine, Watson en co.

12950 zakk. rijst, *N. H. M.*
eene partij hout, *Order.*

Van Singapore, Riouw en Muntok per Ned. Ind. stooms. *Batavia*, agt. Nije, agt. W. Cores de Vries.

4/2 kn. opium, *Paine, Stricker en co.*
3 kn. cambrics, 2 bn. leder, *Said Bilfagi.*
3 kt. ruwe zijde, 2 md. was, *Said Satri.*
3 kn. zijdengoederen, *Tjia Tjoongi.*
43 coll. chin. goederen, *Wee Keybeng.*
15 „ „ „ *Goan Wat.*
31 „ „ „ *Thay Ki.*
3 kn. medicijnen, *Yeong Tjap.*
2 kn. boeken, *Said Alhadat.*
15 pn. was, *Aganoor.*
1 kt. diversen, *Dümmler en co.*
4 kn. diversen, *Martin.*
305 zakk. corianderzaad, *Nahapiet.*
1 kt. koopmanschappen, *E. Moormann en co.*
1 kt. medicijnen, 600 dollars, 1 pak koopwaren, 2 kn. zijde, 2 do. goud, 4 do. zijdengoederen, 1 do. ...., 6 coll. en 6 kn. koopmanschappen, 12 md. was, 4 kn. diversen, 155 zakk. corianderzaad, *voor Soerabaija.*
3 kn. koopmanschappen, *voor Padang.*
1 kt. sigaren, *Gowyn.*
5 coll. was, *Order.*

Van Riouw per Ned. Ind. bark *Henriette Elisabeth*, gez. Oey Bokkeng.

1305 pik. gambier, 43 do. witte en 60 do. zw. peper, 467 do. aarde, 400 ps. kadj. matten, 1800 planken, *Gezagvoerder.*
191 pik. gambier, *Lim Hoa.*

van Singapore.

1 kt. scharen, *Lim Hoa.*
2670 pn. aardewerk, 200 ps. stal. pannen, 2 kn. chin. goederen, 1 zak oudkoper, 22 do. eetwaren, 7 krandj. gez. visch, 235 zakk. katjang, *Gezagvoerder.*
60 zakk. specerijen, 320 pik. katjang, *voor Samarang.*

Uitvoer.

Naar Muntok, Riouw en Singapore per Ned. Ind. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. E. Lewis, agt. W. Cores de Vries.

f 25490 zilv. munt, 2 kn. batik goederen, 2 do. knoopen, 2 do. koperw. en batik goederen, 1 do. slendangs en hoofddoeken, 1 do. koperwerk, *Lad. van Soerabaija voor Singapore.*
f 11500 zilv. munt, *Lim Hoa.*
10 vn. draadnagels, *Haager en Schuurman.*
58 pik. koffij, *Paine, Stricker en co.*
1 pik. vogelnestjes, *Tan Hian.*
f 6000 zilv. munt, *Martin, Dyce en co.*
f 4000 zilv. munt, 51 corg. doeken, 79 ps. gem. kleederen, *Said Satri.*
f 100,000 zilv. munt, *Morgan, Melbourn en co.*
2 coll. doeken, 15 ps. meubelen, *Said Bilfagi.*
f 6400 zilv. munt, *Sech Naoem.*
2 pik. koffij, *Busing, Schröder en co.*
2 kn. suiker, 1 do. medicijn, *Leroux en co.*
10 ps. geiten, *Said Djapar.*
5 „ „ *Abdul Adjid.*
6 „ „ *Said Aloei Satri.*
1 kn. portwijn, 1 do. cherry, 1 do. cherry cordial, 3 do. cognac, 1 do. madera, 1 do. kirsch, 1 do. absynth, 2 do. rhijnwijn, 1 do. wijn, 1 md. champagne, uit entrep., *Hagedorn, Plump en co.*
1 vat bier, 1 keld. jenever, 1 kt. cognac, 2 do. azijn, 2 vs. boter, 1 kt. wijn, uit entrep., *Agenten.*
4 vn. polemieten, uit entrep., *E. Moormann en co.*
1 kt. koopwaren, uit entrep., *John Pryce en co.*
90 vn. brood, uit entrep., *Dümmler en co.*
1 kt. sarongs, *Tjia Liangsin.*

voor Riouw.

f 12000 zilv. munt, *Agenten.*
7 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

voor Muntok.

6 vs. boter, 10 do. bier, 2 kn. vruchten op brandy, 2 do. reukwater, 1 do. [illegible] 2 md. suiker, 48 keld. jenever, 8 ks. cognac, 4 do. brandy, 3 do. [illegible] *John Pryce en co.*
eenige mar. goederen, *Gouvernement.*

voor Banka.

1 kt. milit. goederen, *Gouvernement.*

voor Palembang.

38 kn. milit. goederen, *Gouvernement.*

Naar Banka per Ned. Ind. bark *Anoear Salim*, gez. Said Hoessin.

4661 pik. rijst, *Gouv. Comm. John Pryce en co.*
2 pn. stroozakken, *Gouvernement.*
2 kn. slendangs, 1 do. sarongs, 1 do. div. manufact., 15 pik. dadels, *Gezagvoerder.*

Naar Saigon per Deensch schoen. *China*, gez. Ohlsen, agt. C. Bahre en G. Kinder.

205 ton steenkolen, *Aan boord gebl. lading.*
2 speeltafels, 2 kasten, 1 schrijftafel., 12 stoelen, 40 oxh. wijn, *Maints en co.*

Naar Calcutta via Singapore per Eng. schip *Pearl*, gez. Mc. Farlane, agt. Gasper en co.

80 pn. goenigaren, 71 do. loglijn, *Aan boord gebl. lading.*
1450 pik. lange peper, 95 do. tabak, 18 zakk. genetrie, 1500 do. dadels, *Lading van Soerabaija.*

voor Singapore.

86 coll. manufact., uit entrep., *E. Moormann en co.*
14 coll. en 2 bn. manufact., uit entrep., *Borneo Comp. Limitted.*
10 bn. manufact., uit entrep., *Busing, Schröder en co.*
18 kn. calicot, uit entrep., *Haager en Schuurman.*
464 zakk. tarwe, uit entrep., *Gasper en co.*
414 zakk. dadels, *Nahapiet.*

voor Calcutta.

135 bn. drills, uit entrep., *Busing, Schröder en co.*
334 „ „ „ „ *Maclaine, Watson en co.*
311 „ „ „ „ *E. Moormann en co.*
24 „ manufact., 1 do. drillings, uit entrep., *Pandel en Stiehaus.*
26 „ „ uit entrep., *W. Cores de Vries.*
22 „ „ „ „ *J. F. van Leeuwen en co.*

Naar Nederland per Ned. bark *St. Jan*, gez. Lommerse, agt. van Ommeren, Rueb en co.

800 pik. tin, *N. H. M.*
1000 pik. koffij, 319 do. suiker, 1208 do. tabak, 1000 do. rijst, 2200 pond indigo, *Fraser, Eaton en co.*
291 ps. koehuiden, 86 pik. rotting, 1 kt. thee, *E. ten Brink en co.*
2267 pik. tabak, *Hill Broekman en co.*
361 pik. tabak, *de Bruyn en co.*
1 kt. diversen, 5607 pond. java thee, *Agenten.*

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA.

Aanvoer.

Van Capetown per het Brem. schip *Johanna & Emilie*, gez. C. Seubert.

300 tonnen steenkolen, *Fraser Eaton en co.*

Van Nederland via Batavia, per Ned. schip *Triton*. gez. Adriaans.

1 coll. boeken, *Schimmelpenninck en co.*
100 pk. papier, *D. H. Kramer.*
3 coll. diversen, *H. J. Brams.*
500 kelder genever, 30 stuks arakleggers, 140,000 steenen, 1 kt. idhd., 1 rijtug, 10 kn. wijn, 15 manden onbekend, 10 vs boter, *Order.*

Uitvoer.

Naar Engeland per Zwd. schip *Sydpolen*, gez. L. Giertz.

4500 pik. rijst, *Fraser Eaton en co.*

Naar Nederland via Probolingo en Panaroekan, per Ned. schip *d'Elmina*, gez. Horner.

162 lasten steenkolen, *Anemaet en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Quintet*, gez. Wiegmink.

30 pik. rotting, 275 do. tabak, *B. J. van Eck en co.*
3478,83 pik. tabak, *Hill Broekman en co.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia.

VAN 19 TOT 22 MEI 1863.

Van Nederland per *Doggersbank.*

1 kistje Leesgezelschap Lectura Amboina.
1 „ „ „ Makasser.
1 „ gemerkt T 197
1 „ „ B & C No. 4 Cheribon.

Van Singapore per stoomb. *Batavia.*

1 pakje Yap Kim Hoo.
1 „ G. F. de Bruijn Kops, Batavia.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuws, tijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.